

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 26.—
za en mesec .. " 2.20
za Nemčijo celoletno .. " 29.—
za ostalo inoseststvo .. " 35.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 24.—
za en mesec .. " 2.—
V spravi prejemam mesecno .. 1.80

Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 7.—
za Nemčijo celoletno .. " 9.—
za ostalo inoseststvo .. " 12.—

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali sjo prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva in večkrat .. " 25.,
pri večjih naročilih primoren popust po dogovoru.

Poslano:
Enostolpna petstvrsta po 60 v
Ishaja vsak dan izveniši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vozi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 25.511, bosn.-herc. št. 7553. — Upraviškega telefona št. 188.

Maršal Conrad proti nadvladi kakega naroda v Avstrijskem cesarstvu.

»Slovenec« je dne 10. t. m. priobčil od uradnega korespondenčnega urada razširjeno poročilo o razgovoru, ki ga je imel maršal baron Conrad pl. Hötendorf v avstroogrskem glavnem stanu z evropskim zastopnikom ameriškega lista »Associated Press«. Uradno poročilo korespondenčnega urada se nanaša na članek, ki ga je o tem razgovoru priobčila dunajska »Neue Freie Presse«. Ker poročilo korespondenčnega urada podaja le izvleček razgovora, je v tem izvlečku izostalo par stavkov, ki morda nemških listov in čitatelev ne zanimajo toliko, ki pa se nam zde toliko zanimivi, da jih naknadno priobčujemo po originalu, ki je priobčen v »N. Fr. Presse«.

Conrad je dejal o medsebojnem razmerju med avstroogrskimi narodi sledeče:

»Mi nismo nikak raznolik konglomerat, čegar posamezni deli si prizadevajo iti vsakebri, marveč mi smo država, ki je zagodza Evrope, v kateri se različni narodi Evrope združujejo ne le socialno, gospodarsko in politično, ampak v kateri žive v pravem pomenu besede med seboj kot družina. Avstro-Ogrska ni sedež enega vladajočega naroda, ampak je domovina vseh narodov, ki v nji prebivajo. Vojska je to dokazala in misleč človek mora priznati, da je treba — z objektivnega stališča — ta dokaz smatrati za posrečeno.

Obstoje Avstro-Ogrske je za Evropo potreben in oni, ki se za ta smoter bore, nikdar ne bodo nehali zastopati to stališče. Nekateri narodi, ki so jim očitali, češ, da so nespametni dovolj, da silijo pod ruski bič, so se izkazali za najboljše brambovce nedotaknjene obstoja Avstro-Ogrske.

V tej izjavi je maršal Conrad najprvo odklonil nadvlado enega avstrijskega naroda nad drugim in dalje povdaril, da so se tisti narodi, ki so jim očitali gotovi krogi veleizdajalske namene, izkazali kot »najboljše brambovce« avstrijskega cesarstva.

Ker je vsaka taka izjava od mero-dajnih strani za nas važna, se mi zdi, da je dolžnost opozoriti na njo, najsi je že bila priobčena po nemških listih ali ne. Avstrijski in ogrski Slovani nimamo povoda take izjave zamolčati.

Konzervativni Nemci proti znanim nemško nacionalnim zahtevam.

Dunajski »Information« pišejo iz katoliško-narodnih krogov na Češkem: Noben pošten prijatelj domovine konzervativnega kova se ne more odtegniti spoznanju, da bo mogoče monarhijo v notranjosti nanovo zgraditi — kar bo velika naloga časa po vrnitvi miru — le tedaj, ako se bomo temeljito odpo-vedali napakam in zmotam preteklosti. S svojim prenatrpanim obnašanjem pa kažejo voditelji nacionalne zveze, da so nesposobni, da bi pravilno umeli zna-menja novega časa. Vidimo jih, kako so v svoji obžalovanja vredni zaslepljenosti že zopet na delu, da nanosijo sku-paj novega netiva in da stare ovire, ki so desetletja zapirale poti sporazumu med narodi, pomnože z novimi, če mo-gočje še silnejšimi zaprekami. Vse nji-hovo politično delovanje gre tudi danes še edino le za tem, da narodni prepri-j v tej državi za večne čase utrdijo. Slediti jim na tem potu, tega pač ne more noben nemški konservativec. Naloga nemških konzervativcev je marveč, da ugla-dijo poti notranjemu miru v državi. Nji-hovo delo kot »nemška stranka« more biti edino-le v tem, da z zmrnostjo in modro odjenljivostjo kolikor mogoče zblizajo oba narodna tabora. Ne udaja-joč se pogubni pregrehi narodnega na-puha, morajo svojo politiko tako urav-nati, da bodo vsepovsod razširjali in poglobljali mirovno misel. Praktično pa se mora ta politika udejskovati v ko-likor najbolj mogoče vnetem pospeše-vanju neposrednih odnosov z vsemi tujenarodnimi življi preko katoliškega mostu. Iz tega pomiselnega avstrijskega središča morajo vedno voditi gladke in ravne poti k vsem narodom države. Da je mogoče tako politiko uspešno voditi, so dokazali klasiki nemško-avstrijske konzervativne politike iz Taafjeve do-be.

Wolfova Avstrija.

Na zborovanju nemških šleskih društev v Tešinu je posl. Wolf rekel, da je preuredba Avstrije potrebna, tu-di, če sijajno premagamo sovražnika, ker prav tedaj bo naša država v zvezi z Nemčijo mogla vršiti skupno nalogo. Nemci morajo dobiti boljše stališče, ker so se izkazali za nositelje države in državne misli. Hočemo združiti vse nemške sile, ker stremjenja Slovanov so centrifugalna (t. j. silijo proč od države). Zato je »Nationalverband« po-

stavil znane zahteve. Idejo češkega državne prava je treba izločiti in pre-gnati sanje o ustanovitvi češkega kra-ljestva in njegovi nedeljivosti.

Izločitev Galicije naj Nemcem v zbornici vrne večino, brez katere pre-uredba Avstrije ni mogoča.

Wolf je bil glede nemškega državne jezika v zvezi tudi z madžarskimi politiki in ni našel nobenega odpora. Nemški radikali so imeli razgovore tudi z nemškim kanclerjem in vodilni-mi politiki v »rajhu«. Nemčija se sicer noče vtikati v notranje avstrijske raz-mere, toda z ozirom na tesno zavezniš-tvo pride nemštvo vnovič do one ve-ljave, ki bo omogočilo skupno delo obeh držav. V zbornici imamo 65 po-slancev večine, kar ni dovolj za izpre-membo ustave. V tem številu je tudi 45 nemških socialnih demokratov. Zato bo pri prihodnjih volitvah treba poskr-beti, da bodo izvoljeni možje, ki so za-nesljivi v narodnem oziru in odvrtni judovskemu vodstvu.

Nemški državni jezik morda ne bo uveden pod tem naslovom, kar je kon-čno vseeno, ali se imenuje nemški raz-pravni ali sporazumovalni jezik. Glav-no je, da ga je pričakovati že v bliž-njem času. Uresničenje nemških za-htev s cesarskimi patenti je predpogoj za nemoteno delo državnega zbora. Svoj čas smo s Stürgkhom prišli že ta-ko daleč, da smo se hoteli zbrati v Pra-gi in postaviti oficijelne zahteve. Prav-tisti dan je bil Stürgkh umorjen, mož, ki je vedno nastopal za nemštvo.

Clam-Martinic je po Wolfovi izjavi odločno pristal nemškega državnega jezika. Wolf je omenjal še nekaj reform in končal: »Dobiti moramo domovino, na katero smo ponosni in ki je vredna naše ljubezni.«

× × ×

Wolfov govor priporočamo v spo-min tudi vladi in Nemcem.

Južnoavstrijski »Volksrati«.

Kakor poroča celjska »D. Wacht«, so v nedeljo v Celovcu zborovali spodnješ-tajski, koroški, kranjski, tržaški in primor-ski »volksrati«. Odločno so za velikono-čni program. Niso pa zadovoljni z »Natio-nalverbandom«, ker prepušča ureditev bi-stvenih določb v jezikovnem vprašanju ne-gotovi bodočnosti. Odločno ugovarjajo »Nationalverbandom« šolskim predlo-gom, ki ogrožajo nemške manjšine. Ostro napadejo dr. Steinwenderja, ki se je v »Ta-gespošti« zadovoljil z brezpogojnim sklica-

njem parlamenta. Glede zahteve, da naj se Nemci učijo nenemskih jezikov, »volks-rati« ne sklenejo ničesar, dokler ni goto-vo, v katerem obsegu bo nemščina uve-dena kot nemški državni jezik in kot šol-ski jezik v nenemških ljudskih in srednjih šolah. Zelo jim je pri srcu Trst, zato za-htevajo že za prihodnje leto nemško mor-nariško solo v Trstu.

Iz seje deželne odbora kranjskega.

dne 20. marca 1917.

Sozialnica ob smrti Otona pl. Detela.

Deželni glavar dr. Šusteršič: Ve-lečenjeni gospodje! Dne 12. t. m. je pre-minul Oton pl. Detela, bivši deželni gla-var kranjske vojvodine in član gospodske zbornice državnega zbora. Z njim izgine ena najmarkantnejših osebnosti naše de-žele. Od 7. julija 1877 do leta 1908 dežel-ni poslanec, od leta 1883. do leta 1891. de-želni odbornik in od leta 1891. do l. 1908. pa deželni glavar, je bil Oton pl. Detela skozi 31 let zaraščen z deželno zakonodajo in upravo, kot član gosposke zbornice pa še naprej do svoje smrti zvezan z jav-nim življenjem naše dežele in države. Po-sebno pomenljivo in uspešno je bilo nje-govo neumorno petindvajsetletno delova-nje v deželni upravi kot deželni odbornik in deželni glavar. Njegovo delo je bil cest-ni zakon leta 1889., ki je z vpeljavo »de-želne« ceste in temeljito reformo deželne-ga cestnega prava postal velepomenski za razvoj občil v deželi. Posebno odlično je bilo delovanje prebлага pokojnika na davčnem in finančnem polju. Pri reviziji zemljiškodavčnega katastra leta 1895. je izvojeval izdatne, trajne udobnosti za kranjske kmetovalce. Povodom poddržav-ljenja samostojne deželne naklade na žga-ne opojne tekočine leta 1901. je pl. Detela dosegel s svojim izredno srečnim nasto-pom za deželo zelo ugodno državno od-škodnino. Zato mu je deželni zbor v svoji seji dne 13. julija l. 1901. izrekel zahvalo kranjske dežele. Predalec bi vodilo, če bi hotel podrobno naštevati vse zasluge, ki si jih je prebлагi ranjki pridobil za našo ožjo domovino. Pl. Detela je bil mož stare kranjske korenine. Kamorkoli je bil po-stavljen, je vršil svojo dolžnost in preko nje zastavljal vse svoje sile. Bil je mož skal-nato trdnega, kremenitega, kristalno čiste-ga značaja, deželi dika in ponos. Načela so mu bila sveta, nepremakljiva in nespre-menljiva. Bil je odkritosrčen, ljubil je res-nico in pravico, sovražil neodkritost, za-hrbtost in laž. Zvest sin in prvobornik svojega naroda ni poznal sovraštva do dru-gih narodov; z vročo ljubeznijo vdan svoji rodni zemlji je bil obenem zvest držav-

LISTEK.

Svetobor.

30

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec.
(Dalie.)

»In ravno ti si mož za to, presviti-li knez!« odvrne hrvatski peharnik Tadej. »Prijatelj si Korotancev, zaupnik Ljutoldov, odlični pristaš svete stolice in dika češkega naroda. Kako ne bi ti tako rekoč igraje izvršil naloge, ki ti jo nalaga sveti otec.«

»Prijatelj, brate moj, ti govoriš veliko besedo. Jaz naj bi sprijaznil Zvonimira in Ljutolda? To bi se reklo, naj bi sprijaznil papeža Gregorja in cesarja Henrika? Jaz, češki prošt in podložnik češkega kneza Vratislava, vazala cesarjevega, naj bi bil zvest pristaš rimske stolice in udan hrvatskemu kralju? O, ljubi Tadi, ti zahtevaš od mene nemogoče stvari.«

»In jaz sem prepričan, da jih izvršiš srečno. Le pomisli, ljubi mi pobratime, nadaljuje peharnik s črno brado in bistrimi očmi, kaj se je vse pripetilo, kar sva bila zadnjič skupaj v Rimu. Čudno se svet suče. Le pomisli, kako je Bog kaznoval Sigharta, oglejskega patrijarha, ki je slepo drevil za cesarjem in celo papeževa pisma pokvaril v Ratisboni. Pri tipriči je na-

padla huda bolezen njega in petdeset nje-govih spremljevalcev, in vsi so umrli ne-nadne smrti. Se se spominjam žalostnega mrtvaškega spreveda — bil sem ravno ta-krat po opravih v Ogleju — in še mene so polile solze, ko so pripeljali patrijarha Sigharta mrtvega in izobčenega iz svete cerkve v Oglej k večnemu počitku.«

»Mi je znano, Tadi. Ali Sighart je mrtev in zdaj sedi na patrijarški stolici Henrik, bivši kanonik megunjski.

»Pod krivo palico je vendarle dobro prebivati. Kako čast in slavo uživa Zvo-nimir, ki je udan sveti stolici, kako pa se peha češki knez Vratislav za kraljevo krono in je vendar ne doseže. Pa ne samo to. Tudi augsburški škof Emerih, ki je pritrjeval Sighartu na državnem zboru, je umrl nagle smrti. Umrli je tudi hipoma vercelski škof Gregor, ki je skliceval shod na ronkalski ravnini, da bi papeža odsta-vili. Leto dni poprej je ravno tako nana-gloma umrl rimski škof Viljem, ki je pa-peža proklel. Ali ni vse to prst božji, ljubi moj?«

»Patrijarh Henrik je pač udan pa-pežu.«

»Hm, hm,« začne spet po tihem hrva-ski peharnik. »ti morda ne veš, kako je pritiskal na kanonike in goriskega grofa, zaščitnika Oglejskega, cesarjev namestnik, možniški gaštaldo Leopold, ko so volili pa-trijarha. Papež je moral poslati svoje odpo-

slance v Oglej, da bi preiskali patrijarhovo izvolitev, ako ni simonistična. Ali oglejski sufragani so bili v zvezi z razkolnimi lom-bardijskimi škofi, in tako se je preiskava srečno iztekla za Henrika. Papež ga je po-trdil.«

»Kaj vse ne poveš, Tadi! Henrik je to-rej vendar le pravilno izvoljen.«

»Izvoljen pač, dokler ga Bog — toda pustiva to, prijatelj, in mi povej, kdaj bi ti mogel iz Ogleja? Stvar je nujna, zakaj naš kralj Zvonimir se pripravlja na vojsko.«

»Na vojsko — zoper Korotance? In jaz naj bi posredoval?«

»Ne gre se za posredovanje, ampak za to, kdo bo poglavar sv. Cerkve, kdo bo nastavljal in odklanjal škofo in duhovnike — ali papež ali cesar?«

»Obe oblasti ste nam potrdeni, duhov-ska in posvetna. Dokler se ti dve oblasti ne zedinita, toliko časa moramo že tudi mi drugi plavati v sredi med nebom in zemljo.«

»Ali naša dolžnost je, Svetobor, da gremo sv. očetu na roke in se trudimo, da izpelje pravilno razmerje.«

»Priznaš torej vendar le, ljubi Tadi, da naj jaz prevzamem vlogo posredovalca. In jaz naj bi posredoval med korotanskim knezom in kraljem Zvonimirom?«

»Vsekako, pobratime! Ali ni tebi to najlažje mogoče?«

»In kakšen povod je dobil Zvonimir, da napade Korotance?«

»Kakor ti je znano, so še izza časa kralja Krešimira po gosposveškem polju hrvaške naselbine. Ti Hrvatje iz Korotana so se pritožili, da jih Korotanci silno sti-skajo in jim nalagajo neznosna vojna bre-mena.«

»Ne verjamem, da bi Slovenci Hrvat-e stiskali. Ako se to res godi, delajo to le nemški grofi, slovenski ne. Da se to od-strani, je treba le deželnemu knezu poto-žiti in on bo ta pritisk hitro ublažil.«

»Hic Rhodus!« zakliče Tadi, »stori ti Hrvatom to ljubav, Svetobor!«

»Dobro,« odvrne brnski prošt in oglej-ski kanonik, »pojdem s teboj. Jutri zjutraj odrineva.«

Peharnik Tadej se je poslovil, Svetobor pa se zamisli. Torej možniški gaštaldo je pomagal patrijarhu do prestola? Cesarja zastopa pri oglejskem kapitelju. Mogočen je ta seliški grof, in kaj bi bilo, da se Sve-tobor razpre z gaštaldom do cela?

Pri durih se prikaže Dobrovit.

»Precastni, Dražno sem videl. Ah, ka-ko je lepa! Lepša kakor poprej. Avbico ima na glavi in brezrokavni ošpetelj se ji tako poda.«

»Kdo ti jo je pokazal? Kje biva?«

»Na trgu sv. Ivana ima neki Korota-nec svojo hišo in gostilno. Pri njem prebiva Dražna.«
(Dalie.)

ljan naše širne avstrijske domovine in se držal do smrti starega, vzvišenega gesla: Vse za vero, dom, cesarjal Živel in umrl je kot zvest sin katoliške cerkve. Blagor mu! Deželni zastop kranjske vojvodine in z njim cela dežela žaluje ob njegovem grobu in slovesno priznava, da je umrl mož, ki si je stekel neminljivo hvaležnost dežele. Čast spominu Otona Detele!

Gospodje ste se dvignili raz sedežev in sigurno sem soglasnega pritrdila, če proglašam sklep, da se sožalna manifestacija ovekoveči v zapisniku današnje seje.

Potem se je prešlo na dnevni red.

Aprovizorne akcije deželnega odbora. Store se primerni sklepi po predlogih deželnega glavarja.

Kanalske pristojbine za mesto Ljubljana. Sklene se sprememba svojčas od deželnega zbora sprejetega zakonskega načrta o kanalskih pristojbinah mesta Ljubljane po intencijah osrednje vlade ter zopetna predložitev istega v Najvišjo sankcijo. Veljavnost zakona se omeji na čas od dneva Najvišje sankcije pa do konca leta 1918.

Primarijat na ožesnem oddelku deželne bolnišnice. Primarijem se imenuje dr. Albert Botteri.

Zdravstveno oskrbovanje bolnikov in ranjencev v Ljubljani.

Piše polkovnik zdravnik dr. Mavricij Rus.

(Z dovoljenjem vojnega tiskovnega stana.)

(Konec.)

Kako je z nego in oskrbo, ne povprašujejo moštva v bolnišnicah samo službojoči zdravniki in bolnični poveljniki, marveč tudi mnogi višji nadzorniki, a odgovor se vedno glasi: »Tu je zelo dobro!«

Žal se najdejo med množestvenimi oskrbovanci tu in tam tudi izjeme, slabovoljni ljudje, ki kljub najboljši negi in oskrbi redkokdaj najdejo kako priznalo besedo. Nekateri so iz fizičnih, drugi iz psihičnih razlogov razdražljivi in zlovoljni. Nekateri se morajo po zdravniški odredbi zadovoljiti z lahko hrano, ker bi drugače njihovo zdravljenje ne napredovalo ali bilo celo resno oškodovano.

Toda kakor že rečeno, spadajo taki nezadovoljnejši med najredkejšje izjeme. Z eno besedo: nihče nima opravičenega tehtnega povoda za pritožbo. Marsikateri izmed teh bi doma komaj našel enakovredno nego in oskrbo nego jo ima v bolnišnici.

Preobširno bi bilo, ako bi hoteli opisati vse izvrstne zdravstvene zavode ljubljanske garnizije in njihove odlične posebnosti. Dovoljeno nam bodi le, da posvetimo nekaj vrstic c. in kr. rezervni bolnišnici št. 4 — častniški bolnišnici v »Mladiki«.

Tik ob periferiji mesta ležeča »Mladika«, najlepši dekliški zavod v Ljubljani, s svojimi krasnimi prostori in stanovanji za gojenke, s svojimi modernimi napravami in ljubkimi drevesnimi nasadi, je bila kmalu po izbruhu vojne izpremenjena v rezervno bolnišnico za ranjene in bolne častnike. Kjer so si prej ljubke deklice ob viru znanosti bogatile svoje znanje in se vadile v praktičnem delu, imajo sedaj hrabri Maršovi sinovi z vsem modernim komfortom opremljeni, skoraj razkošni, sijajni bolniški dom, pravi dorado.

Bolniške sobe so nad vse prijazne, prostorne, solčne in skoraj razkošno opremljene. Iz neposredne bližine veje blagodišeč, z ozonom nasičen zrak iz drevoredov, nasadov in gozdnih tivoljskih gričev. Bogato s cvetjem okrašeni hodniki napravljajo na obiskovalca vtis, kakor bi hodil po vrtu. Z balkonov je krasen razgled na nebotične gorske velikane Kamniških planin na severu, in na Mestni log in Krim na jugu. Posebno prelesto je tu spomlad, ko se po sosednjih travnikih smeji pisano cvetje, ko so kostanji na gosto okrašeni z belim in rdečim cvetjem kakor s slavnostnimi svečami ter žgole kričati pevci svoje najslajše spomladne pesmi. Okrog zavoda je mičen, skrbno gojen park z ljubkimi prostorčki in klopmi pod senčnimi drevesi. Razen tega imajo gospodje na razpolago: veliko obednico, knjižnico in čitalnico, ki služi obenem za pomenkovanje, potem salon za kadike, igralnico, brivnico; zavod ima električno razsvetljavo, centralno kurjavo, kopalnice ter je to res z vsem modernim komfortom opremljena bolnišnica.

Marsikaj namenu primerne se je še le tekom vojne izboljšalo ali nanovo uvedlo. Vse je tako čudovito lično, vse se sveti, kakor bi bilo čisto novo, in obenem je vse tako smoteno in bogato opremljeno, da mora zadovoljiti tudi najbolj razvajene zahteve.

Jasno je, da spričo vedno novega dotoka bolnikov, spričo obsežnega in zapletenega bolniškega obrata in velikega službenega prometa med različnimi ustanovami tudi veliki in prostorni zdravstveni zavodi ne morejo trajno popolnoma zmagovati celokupnih zahtev ter potrebujejo razbremenitve.

Čim so si tedaj ranjeni in bolni vrli branilci domovine nekoliko opomogli in prestali predpisani kontumac, pridejo za njihovo nadaljnjo zdravljenje v poštevedne zavode. Ljudje se pošiljajo v zaledje ali zunanje zavode v širšem etapnem prostoru, kakor že zahteva vrsta njihove ranitve ali bolezni.

Pred odhodom se moštvo razvrsti v »ležeče« in »sedeče«, Ograj skupaj, Avstrijski skupaj. Vsakdo ima domotožje, vsak z vsemi silami hrepeni po dragi domači grudi. Vsak upa, da bo doma velike preje ozdravel nego v tujini, in skoroda ima prav. Autosugestija ni prazna blodnja! Centralno vodstvo za premeščanje bolnih vojakov tudi v polni meri upošteva to terapevtsko silo ter premešča ljudi kolikor le mogoče v njihovo domačijo ali vsaj blizu nje. Kjer ni mogoče upoštevati teh želja takoj ob prvem premeščanju, se to zgodi kasneje. Seveda je pa spričo ogromnega prometa čisto nemogoče, da bi prav vsakega posameznika poslali v njegov domači kraj, a stori za junake, ki prihajajo ranjeni ali bolni iz svetovne vojne, kolikor je le mogoče.

Tisti ranjenci in bolniki, katerih popolno okrevanje ni več daleč, se razdele po vojaških zdraviliščih etapnega prostora. V malo urah dospo bolniki ali v severni smeri pod mogočne alpe, v kraje, ki so polni veličastnih naravnih lepote in samo njim lastnih prelesti, ali pa proti jugu na avstrijsko riviero, k večno lepi sinji Adriji. Rezervni zdravstveni zavodi in domovi za rekonvalescente v prijaznih, idiličnih selških mestecih ali romantičnih gradovih, v ljubkih dolinah z najraznovrstnejšimi slikovitimi krajinami in krasnimi razgledi ali pa glasovita zdravilišča in kopališča sprejmejo okrevajoče in skrbje za izvrstno dodatno zdravljenje do popolnega okrevanja. Nanovo okrepljeni in kakor prerajeni se vračajo zdravljeni polni, rdečih lic zopet v sveti boj za domovino.

V veliki zbornici ljubljanskega deželnega dvorca se vrše vsak mesec enkrat vojaško-zdravniška predavanja pod predsedstvom garnizijskega zdravnika-načelnika, ki je dal tudi prvo pobudo za to. Tu so na dnevnem redu nova opazovanja in izkustva na ogromnem poprišču zdravilstva, nove koristne pridobitve in priporočljive zdravilne metode; vse se temeljito znanstveno pretresa in presoja. Predavanja izpopolnjujejo večkrat svetlopi, napravljeni nalašč v to svrhu.

Vsak, kdor le nekoliko pozna in upošteva težave velikega obrata, ne bo odrekel zasluženega priznanja vodstvu in izvršujočim močem. Neumorni vnemi v izpolnjevanju dolžnosti vseh se je zahvaliti, da posluje razsežni in zapleteni zdravstveni obrat ljubljanske garnizije brez napake ter izvršuje določene mu naloge po načelih, ki so v soglasju s praktičnimi potrebami in izkustvi, katere smo pridobili tekom vojne, ter jamčijo za resnične ugodne uspehe.

Iz vsega navedenega utegne biti razvidno, da se v ljubljanski garniziji stori vse mogoče, kar more biti v blagor in korist ranjenim in bolnikom vojnikom.

Brezuspešen zračni napad na Pulj in na Trst.

Dunaj, 21. marca. (K. u.) »Agenzia Stefania« je poročala: Naša pomorska letala so izvedla 18. marca ofenzivno poizvedbo nad morskimi trdnjavami Pulj. Na arsenal so metali bombe. Francoska letala, ki so našim na pomoč priletela, so zapletli v dvoboj pet sovražnih letal, ki so se spremljana po torpednih rušilih dvignili za protinapad in jih odbili.

Skupina sovražnih letal je 19. marca zjutraj, predno se je pričelo daniti, metala bombe na Gračevo in na vzhodno Gračevo zasedeno morskobal. Škoda je bila neznatna, žrtev ni bilo. Takoj potem je napadla skupina naših morskih letal Lloydovo delavnico v Miljah pri Trstu in je nanjo metala bombe. Vse italijanske in zvezne enote, ki so se teh podjetij udeleževale, so se vrstile v svoje postaje.

× × ×

Z merodajne strani se pripominja: Dne 18. t. m. se je bližalo Pulju sedem sovražnih letal, katera je spremljalo šest torpednih enot. V zračnih bojih so naša morskobal letala prepodila pet teh morskih letal še prej, ko so dosegla Pulj; držala so se v varstvu svojih torpednih čolnov, ki so brez uspeha obstrlevali naše letalce, ki so metali nanje bombe in streljali s strojnimi puškami. Zapletena niso bila — v protislovju z italijanskim opisom — naša letala, katerih naloga je pač bila, da odbijejo sovražnika, marveč zapleteni so bili le sovražni letalci, ker se je med sedmimi letalci le dvema posrečilo, da sta priletela nad Pulj, kjer ap njuno metanje bomb ni povzročilo niti najmanjša škoda.

Ravno tako ni uspel napad sovražnih letalcev dne 19. t. m. na Trst.

Drzen polet naših letalcev.

Dunaj, 21. marca. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana: Kako predrzno povsod naši letalci nastopajo, kaže zopet drzno 17. t. m. izvedeno podjetje. Neko naše letalo, opazoval je poročnik Albert Scharner, vozil pa četovodja Andrej Czekel, je prodrlo zaporo kljub živahnemu sovražnemu ognju in je napadlo pri Titenu železniške vake. Letalo se je izpustilo na 150 m in je vrglo na vlak več bomb, dve sta ga zadeli, ga zelo poškodovali in ga prisilili, da se je moral ustaviti. Na vojaške, ki so prestrašeni zapustili vlak, so streljali s strojnimi puškami. Ko je častnik opazovalec fotografiral točko, kjer so bombe zadele, se je letalo, ki je bilo le z dvema krogla iz pušk neznatno zadeto, vrnilo na lastno letališče. Hrabra posadka ni bila nič poškodovana.

Poljske vesti.

Osvoboditev civilnih vojnih ujetnikov iz Poljske.

»Deutsche Warschauer Zeitung« poroča, da bodo tudi v Nemčiji sledili zgledu Avstroogrske in izpustili na svobodo civilne osebe iz Poljske, ki so internirane v koncentracijskih taborih na Nemškem. Varšavski generalni guvernement je že uvedel potrebne korake. Doslej so izpustili 3381 interniranih oseb.

Vasi za mesta.

»Kurjer Warszawski« poroča o sklepu poljskega kmetijskega društva, da naj kmetje prostovoljno pomagajo stradalim mestom. Zda se enkrat pozivlja kmečko prebivalstvo, naj se usmili mest, zlasti otrok.

Shodi in občni zbori.

V Varšavi se teden za tednom vršijo shodi in občni zbori raznih društev, zvez in akcij: kmetijskih, obrtnih, gozdarskih, tehničnih, socialnih, dobrodelnih i. dr. »Kurjer Warszawski« piše, da je shodov in posvetovanj zadosti. A zdi se mu, da so mnogi teh shodov premalo pripravljeni in da ne obrodijo zaželenih sadov.

Lvov in Lublin.

Lublin, središče avstrijske poljske okupacije, je v živahni zvezi z Lvovom. Iz Lvova se podpira socialno in izobraževalno delo v Lublinu. Lvovski vseučiliški profesorji so v Lublinu organizirali poljudna vseučiliška predavanja. Predavanja so se zelo priljubila in so obilno obiskovana.

Državni svet.

Poljski državni svet je, kakor znano, svoje delo razdelil med 9 odsekov (departementov) in dve komisiji. V začetku tega meseca je imela parlamentarno-ustavna komisija svojo prvo plenarno sejo. Člani komisije so deloma iz državnega sveta, deloma pa tudi moške izven državnega sveta; med temi sta n. pr. knez Lubomirski in prof. Buzek iz Lvova. Komisija ima za nalogo pripraviti ustavo, sestaviti parlamentarni in volilni red. Krovski maršal Niemojewski je v svojem nagovoru izrazil prepričanje, da bodo prenehali vsi strankarski boji in da se bodo vsi zedinili za obnovo poljske države. Glavni poročevalec profesor Buzek je predlagal, naj se komisija razdeli v dve podkomisiji: 1. ustavna, 2. parlamentarna podkomisija. Predlog je bil sprejet. Obe podkomisiji sta se takoj sestavili.

Vršla se je tudi prva seja političnega odseka. Razdelili so se referati: državnopravni, ekonomični, zunanji in zgodovinski. Pripravlja se gradivo za vsestransko pojasnitev poljskega vprašanja pri bodočih mirovnih pogajanjih.

Odsek za notranje zadeve je sestavil poslovnik za občinske urade in ustavo za mesta. Odsek je napravil potrebne korake, da se v vseh mestih vpelje poljski uradni jezik ter se odstranijo župani in uradniki, ki ne znajo dobro poljskega jezika. Ti koraki so ostali v Lodzi brezuspešni; židovska večina vztraja pri nemškem uradnem jeziku. Odsek predlaga, da se odpravijo meje med nemškim in avstrijskim okupacijskim ozemljem; a ker je znano, da se to ne bo lahko izvršilo, se zahteva olajšave osebnega prometa.

Gospodarsko-socialni odsek se je razdelil v pet komisij. Odsek odločno zahteva omejitev pretiranih rekvizicij, ki so nevarne gospodarstvu.

Prosvetni in vojni odsek se še nista organizirala. Namesto vojnega odseka posluje vojaško-organizacijska komisija; načelnik je general Pilsudski, prej poveljnik poljskih legij. — Odseki, kolikor jih doslej deluje za svoje člane, so izvolili najboljše poljske strokovnjake dotičnih strok.

Varšava, 19. marca. (Kor. ur.) Oddelek za notranje zadeve je sklical deželni zbor, katerega se je udeležilo okoli 1000 poslancev. V poročilu o političnem položaju je grof Rostvorovski izjavil, da državni svet sicer ni vlada, da pa ga je smatrati kot edino zastopstvo oficijelne poljske politike. Državni svet bo storil vse, da postane vlada ali da iz svoje srede ustvari vlado, ki bo imela primerno izvršilno oblast. Glede armade je poudarjal, da jo ustanavljajo v prepričanju, da pojde proti Rusiji in ne ostane nevtralna.

Vrhovni naredni odbor.

je izdal naslednji komunikat:

Nasproti napačnim, a trdovratnim govoricam, da se je vrhovni narodni odbor razdružil, izjavljamo, da se more vrhovni narodni odbor še le potem razdružiti, ko bo dovršil svojo glavno nalogo, namreč organizacijo poljskih legij. Ko bo namreč poljski državni svet organiziral poljsko armado, se bodo legije spojile s to armado in vojaško nalogo vrhovnega narodnega odbora bo prevzel poljski državni svet. Narodni odbor pripravlja vse potrebne odločbe za ta slučaj. Ko bodo priprave končane, se bodo predložili parlamentarni poljski zvezi, od katere je odvisno, če se vrhovni narodni odbor ohrani ali pa razpusti. Do takrat bo pa vrhovni narodni odbor izvrševal svoje delovanje v vsem obsegu.

Gorivo na Poljskem.

Vojska je porušila okoli 400 cerkev v kraljestvu Poljskem. Za zgradbo različnih porušenih stavb se je osnoval poseben odbor, ki bo prevzel tudi skrb za zgradbo cerkev. Pred nekoliko dnevi se je vršilo v Varšavi posvetovanje arhitektov, duhovščine in nekaterih laikov, kako bi se mogle zopet zgraditi porušene cerkve. Sklenili so, da se v sporazumu s škofi sestavi centralni stavbeni odbor za vso Poljsko. Ta bo skrbel za finančno, tehnično in umetniško podporo za cerkvene stavbe. Centralni odbor je zlasti zato potreben, ker bi sicer zelo težko dobili primerno gradivo in gmojni sredstva. Cerkev so namreč porušene večinoma v najbolj opustošenih krajih, kjer je ljudstvo toliko trpelo, da bo težko obilneje podpiralo zidanje cerkva; potrebna je torej vzajemna pomoč. Centralni odbor bo oskrbel, da bo zidanje cenejše in solidnejše ter da bodo cerkve res umetniško zidane v duhu narodne poljske umetnosti.

Poljska armada.

Varšava, 20. marca. (Kor. ur.) V deželnem zboru je polkovnik Sikorski govoril o važnosti ustanovitve poljske armade: Pri nas so širili krivo vest, da je bila potreba poljske armade edini razlog za proglašitev poljske države. Ne! Armado potrebujemo predvsem mi sami. Zbor je v resoluciji na državni svet priporočal ustanovitev armade z novačenjem. Lepicki je poudarjal potrebo, da opuste nabiranje in začno z novačenjem.

Anarhija na Ruskem.

Manifest začasne ruske vlade.

Dne 19. t. m. dopoldne je izdala začasna ruska vlada naslednji manifest:

Sodržavljani! Veliko delo se je z močnim zamahom dovršilo. Rusko ljudstvo je prodrlo staro vladno obliko, iz tega silnega prevrata se je rodila nova Rusija, kar se v dolgoletnem boju ni moglo doseči.

Pod pritiskom zbujenih ljudskih sil je uradna listina z dne 17. oktobra 1906. obljubila Rusiji ustavne svoboščine, ki se pa niso uresničile. Prva дума, nositeljica zahtev ruskega naroda, je bila razpuščena, drugo je doletela enaka usoda. Vlada, ki ni mogla zadušiti ljudske volje, je sklenila, da z uradno listino dne 3. junija 1907 ljudstvu del obljubljenih zakonodajnih pravic zopet vzame. Tekom naslednjih deset let je vlada ljudstvu polagala zopet vzela vse pravice, katere si je bilo priborilo, in pahnila deželo v prepad neomejenega, samovoljnega, zgolj upravno postopajočega vladnega načina. Vsi poizkusi, da bi se vlada izpametovala, so bili zaman.

Velika svetovna vojska, v katero se je zapletla domovina, nas je našla z moralno propadlo, z ljudstvom sprto, za bodočnost domovine ravnodušno, v zla in pregrehe zapleteno vlado. Junaški napor armade, ki je podlegla pod pritiskom strahotnega nereda v notranjosti, in glas ljudskega zastopstva, ki se je zbral spričo narodne nevarnosti, niso mogli spraviti bivšega carja in njegovo vlado na skupno pot z ljudstvom. Ko se je tedaj Rusija vsled protizakonitega in zlonosnega delovanja tistih, ki so jo vladali, znašla pred največjo nesrečo, je umelo ljudstvo, vzeti oblast v svoje lastne roke. Revolucionarni zanos ljudstva, ki se zaveda velike resnosti trenutka, in trdna volja državne dume sta sestavila začasno vlado, ki smatra za svojo sveto dolžnost, da izpolni želje ljudstva in vodi deželo po svetli poti svobodne državljanske organizacije. Vlada je uverjena, da

bo duh vzvišenega domoljubja, ki ga je pokazal narod v boju proti stari vladni obliki, preveval tudi naše hrabre vojsake na bojiščih. Vlada bo pa s svoje strani vse storila, da zagotovi armadi vse, kar potrebuje, da more vojno zmagovito dokončati. Vlada bo zvesto ohranila vse zveze, ki nas vežejo z drugimi državami.

Ko je ukrenila vlada vse neobhodno potrebne odredbe za brambo domovine proti zunanjemu sovražniku, je smatrala za svojo prvo dolžnost, da olajša ljudstvu izraz njegove volje glede politične vladne oblike v vsakem oziru ter bo kakor hitro mogoče sklicala ustavodajno skupščino temeljem splošne volilne pravice, pri čemer bo zagotovila hrabrim braniteljem domovine delež pri volitvah v parlament. Ustavodajni zbor bo razglasil tudi temeljni zakon, ki bo zagotovil deželi nedotakljive pravice enakosti in svobode.

Pod vtisom vse peze političnega tlačenja, ki je težila deželo in ovirala svobodne stvaritelne sile naroda tekom mučnih let preizkušnje, smatra začasna vlada za potrebno, da še pred sklicanjem ustavodajne skupščine da deželi takoj trdna pravila, ki zagotavljajo politično svobodo in enakost, in olajša tako vsem državljanom, da morejo uveljaviti svoje dušne sile v stvariteljem delu za blagor dežele. Vlada bo tudi skrbela za to, da se sestavijo pravila, ki bodo zagotovila vsem državljanom udeležbo pri občinskih volitvah, ki se bodo vršile temeljem splošne volilne pravice.

V trenutku osvoboditve ljudstva se cela dežela s tiho hvaležnostjo spominja tistih, ki so padli v boju za svoje politične in verske ideje kot žrtve maščevalnosti stare vlade; začasna vlada bo z veseljem poklicala nazaj iz pregnanstva in ječ vse tiste, ki so trpeli za deželo dežele.

Zaposlena z rešitvijo teh vprašanj, je začasna vlada uverjena, da izvršuje voljo ljudstva in da jo bo celokupni narod podpiral v njenem prizadevanju za blaginjo Rusije.

Miljukov pristavek o vojski bil podan na najostrejši pritisk sporazuma.

Berlin, 22. marca. (K. u.) Listi poročajo: Uradno objavljeni pristavek Miljukovi izjavi glede na nadaljevanje vojske se je bil pristavil šele na naknadni, najostrejši pristisk sporazuma.

Sveti sinod pripoznal novo vlado.

Haag, 21. marca. Sveti sinod je črta iz liturgije molitve za carjevo rodobino in pripoznal novo vlado.

Odsek dume prevzel vojno vodstvo.

Genf, 21. marca. »Echo de Paris« poroča iz Petrograda: Odsek dume se je konstituiral kot armadno vodstvo in je prevzel vrhovno poveljstvo armade.

Vojni smotri začasne vlade.

London, 21. marca. Petrogradski dopisnik »Daily Telegrapha« poroča v nedeljo, da se je dolgo razgovarjal z novim pravosodnim ministrom Kerenskim, ki je izjavil: Carigrad naj postane mednarodna last, Poljska postane neodvisna, Armenija naj dobi samoupravo pod ruskim pokroviteljstvom. Ustava Finske naj se obnovi.

Naznanilo carjevega odstopa v ruskem glavnem stanu.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Reuter: Iz glavnega stana se brzojavlja: Čete so zbrali na javnem trgu. Defilirale so prepevajoč marševale; pred njimi so nosili rdeče zastave. Na željo velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča jim je načelnik generalnega štaba Aleksejev prebral besedilo odpovedi in opominjal vojske, naj novi vladi lojalno služijo.

Črnomorsko vojno brodovje se pridružio revoluciji.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Reuter: Črnomorsko vojno brodovje se je podvrglo novi vladi.

Bivšega finančnega ministra Barka so izpustili na svobodo. Trdi se, da bodo razpisali veliko »osvobodilno posojilo«. Progresist Staklovč je imenovan za generalnega gubernatorja Finske.

Odstavljeni gubernatorji.

Stockholm, 21. marca. »Havas« poroča: Vlada je sklenila, da odstavi vse gubernatorje in njih namestnike. Namestili jih bodo začasno predsedniki zemstev. Krajno policijo bo povsod namestila narodna straža.

Naslov »ekscelence« v Rusiji odpravljen.

Amsterdam, 20. marca. (Kor. ur.) »Daily Chronicle« poroča, da so člani nove vlade odpravili naslov »ekscelence«.

Vseh 600.000 orožnikov odpeljejo na bojišče.

Stockholm, 20. marca. (Kor. urad.) »Stockholms Tidningen« javlja: Poveljnik orožništva v Torneju je povedal, da so zapovedali, naj vsi ruski orožniki, 600.000 jih je, odrinejo na bojišče.

Armado mire.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Vlada je izdala oklic armadi, s katerim jo poziva, naj ostane složna, da pripori zmago. Nova preuredba v notranji Rusiji zavisí od vojaške obrambe.

Stališče Kerenskega.

Stockholmski »Socialdemokraten« piše, da je Kerenski izjavil predno je vstopil v novo vlado, da ostane prej ko slej republikanec. Kerenski želi, da bi se kmalu sklenil mir. »Temps« pravi, da so socialisti pooblastili Kerenskega, da sme vstopiti v vlado le pod pogojem, da se morajo reforme kljub vojski izvesti in da mora poseben odbor nadzorovati delovanje začasne vlade. — Tudi ruski socialisti v Kodanju so se izjavili za skorajšnji mir.

Kerenski bo izsilil mir?

Stockholmski »Sozialdemokraten« piše: Kerenski zdaj nadvladuje položaj in bo vlado prisilil, da bo sklenila mir.

Parad na Kerenskega.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Reuter: Neki ritmojster je hotel k pravosodnemu ministru Kerenskemu s pretezo, da mu mora izročiti neko pismo. Ker se jim je zdel sumljiv, so ga preiskali; pisma niso pri njem nobenega našli, pač pa revolver. Častnika so aretirali, nakar se je ustrelil.

Preobrat na Finskem.

Stockholm, 20. marca. (K. u.) »Dagens Nyheter« poroča: Včeraj se je pripeljal iz Petrograda prvi kurirni vlak. O dogodkih na Finskem se poročila ne ujemajo. V Helsinkih se je baje preobrat hitro izvedel. Častnikov je bilo ubitih približno 100. Komisija dume so na Finskem navdušeno pozdravljali in so jo z godbo sprejemali. Finskim govornikom so na njih želje člani dume odgovarjali: »Razmerje med Rusijo in Finsko bo v bodoče temeljilo na svobodi in na prijateljstvu in ne na zatiranju in na sovražstvu! Prvi finski časopis, ki je došel na Švedsko, zahteva deželni zbor in naglašja strogo finske koristi. Iz Haparande se javlja, da so osvobodili v Petrogradu približno 200 jetnikov Fincev.

Finska ustava potrjena. — Finski deželni zbor sklican. — Splošno politično pomiloščenje.

Petrograd, 22. marca. (Kor. ur.) Petrogradska brzojavna agentura: Začasna vlada objavlja oklic, ki popolnoma potrjuje ustavo Finske in zapoveduje, naj se v celoti izvede. Oklic objavlja zelo obsežno politično pomiloščenje in zapoveduje, naj se v kratkem skliče finski deželni zbor. Dalje je začasna vlada izdala sledeči ukaz: Ustrezajoč zapovedajočim zahtevam narodnega bistva odredimo v imenu zgodovinske pravičnosti in v spomin končnega zmagošlavlja novega režima, ki temelji na pravičnosti in svobodi, splošno politično pomiloščenje.

Revolucija še ni končana?

Lugano, 21. marca. »Stampa« javlja: Ne more se trditi, da je revolucija v Petrogradu že končana.

Protirevolucija v Rusiji.

Kodanj, 22. marca. (K. u.) Po poročilih, ki dohajajo zadnje dni iz Rusije v Haparando, se sklepa, da se razvija v Rusiji protirevolucija. Pripoveduje se, da so se v ponedeljek prejšnjega tedna bili v Petrogradu boji. Nasprotstvo med izvršilnim odborom dume in delavci je vedno večje. V Petrogradu se zdaj sodi, da bodo delavci vpriporili protirevolucijo z namenom, naj se vojska konča. Socialistična skupina izvršilnega odbora dela na lastno pest in javlja samostojne ukrepe.

Car in carica ujetnika revolucije.

London, 21. marca. (K. u.) Reuter: Vlada je zapovedala, naj se prejšnjega carja in carevno kot ujetnika prepelje v Carsko Selo. General Aleksejev bo dal poslancem Bouzиковu, Vershininu, Gribonminu in Kalininu, ki so bili poslani v Mohilev, na razpolago oddelek vojakov, kateri bo stražil carja.

Ruski socialni revolucionarji zahtevajo, naj se sklene mir.

Berlin, 22. marca. (K. u.) »Vossische Zeitung« poroča: Ruski socialistični revolucionarji so objavili oklice, s katerimi zahtevajo, naj se sklene mir. Narodu sedanja svetovna vojska ne koristi in si želi miru. Zahtevajo, naj se takoj uvedejo mirovna pogajanja.

Stockholm, 21. marca. Iz Helsinkih: Socialisti zahtevajo republiko in da se morajo takoj uvesti mirovna pogajanja.

Armadni poveljniki še niso potrdili oklica dume.

Genf, 21. marca. »Petit Journal« javlja iz Petrograda: Izvršilni odbor je

uradno naznanil časopisom, da armadni poveljniki Brusilov, Ruski, Ewert in Gurko še niso potrdili oklica izvršilnega odbora dume.

Nepokorščina in nered v ruski armadi.

Stockholm, 21. marca. Iz Petrograda se poroča, da jih skrbi, ker vojski streljajo ruske častnike. Posebno se to pojavlja v petrogradskih polkih rekrutov. V gardnih polkih ni nobenega reda več. Vojski odrekajo službo in pravijo, da se je pravica stavkati razglasila tudi za armado. Disciplino je ohranil le telesni gardni dragonski polk, a politično ni zanesljiv. Poveljnika moskovskega osebne garde polka, polkovnika Katenina, so uporniki ustrelili. Vojski so zahtevali, naj se razobešijo na vojašnicah rdeče zastave, kar se ni dovolilo. Brezštevilni so slučajji, da so vojski častnike prisilili nositi rdeče zastave in rdeče trakove, če so se branili, so jih ustrelili.

Nemiri pomorščakov na Vzhodnem morju. — Admirala Nepenin ubit.

Petrograd, 20. marca. (K. u.) Petrogradska brzojavna agentura: Uradno se poroča o nemirih pomorščakov na ladjah na Vzhodnem morju 16. t. m.: Del brodovja je izrazil vrhovnemu poveljniku admiralu Nepeninu zaupnico, drugi del mu je pa izrazil nezaupnico. Med nemiri so del častnikov usmrtili ali pa ranili. Začasna vlada je poslala tja dva poslanca, katerim se je posrečilo, da je obnovil mir in da so se pomorščaki pridružili novi vladi. Zdej so pomorščaki zopet popolnoma mirni. Na nesrečo je bil 17. t. m. usmrčen admiral Nepenin. Generalni poročnik Kornilov, katerega je nova vlada imenovala za vojaškega poveljnika petrogradskega vojaškega okraja, je že nastopil svoje novo mesto.

Petrogradski delavci odklanjajo vojna dela. — Izključitev Romanovičev od prestola. — Upor v Wyborgu. — Sibirci se bijejo za carja. — Mešani delavsko-vojaški odbori zahtevajo, naj se razglasi republika.

Stockholm, 21. marca. Delavci v Petrogradu odklanjajo dela, ki so potrebna, da se bo vojska nadaljevala. »Vossische Zig.« poroča: Nova ruska vlada je Romanoviče izključila od prestola in je pozvala velike kneze, naj se odpovejo prestolu. V Wyborgu divja vstaja. Pri velikem železniškem mostu čez Nevo se je bila v prvih jutranjih urah 15. t. m. velika bitka. Sibirski polki se zvesto bijejo za carja.

Bern, 21. marca. (Kor. ur.) »Temps« poroča iz Petrograda: V Tavriski palači zboruje mešani odbor delavcev in vojakov. Številno pristašev obeh odborov se množi. Dne 16. t. m. je bilo vpisanih že 1600 članov, vsak teh članov zastopa ali 1000 delavcev ali pa eno vojaško stotnico. Odbora nujno zahtevata, naj se takoj skliče ustavodajalna zbornica, ker upata, da bo razglasila republiko. Dalje zahtevata, naj se vsi Romanoviči odstranijo.

Angleži vznemirjeni.

Kodanj, 21. marca. »Times« pišejo o razmerah v Petrogradu: Odbor delavske stranke v dumi je kriv neredu v Petrogradu, ker se njegovih shodov udeležuje sodrga in anarhisti. Voditelji stranke širijo poročila, da je bil car umorjen in da je že vojska končana.

Kako se je car Nikolaj odpovedal prestolu.

Haag, 21. marca. Dopisnik »Timesa« javlja iz Petrograda: Ko so carju Nikolaju na postaji Begeleje svetovali, naj se vrne v Petrograd, je bil tako previden, da je odšel takoj v Pskov. Svojim spremljevalcem je rekel: »Ta revolucija bo monarhijo končala!« Bil je torej že takrat na najhujše pripravljen. Drugi dan je car v slabo razsvetljeni sobi sprejel odposlanca dume. Bil je bled, videlo se je, da je v velikih skrbeh, a zelo se je premočeval in je rekel Gučkovu: »Povejte mi golo resnico.« Gučkov mu je odgovoril: »Prišli smo, da Vaše Veličanstvo obvestimo o prestopu petrogradskih čet na našo stran. Brez nomena bi bilo, če pošljete še več polkov v Petrograd, ker bodo premagani, ko bi se pripeljali na kolodvor!« Car je odgovoril: »To vem. Oddelek se je zapovedal, naj se vrnejo!« Nastal je odmor, dokler ni car vprašal: »Kaj zahtevate, da naj storim?« Gučkov je odgovoril: »Vaše Veličanstvo se mora odpovedati prestolu na korist velikega kneza Mihaela. To je volja vlade.« Car je na to globoko ginjen rekel, da se ne more ločiti od svojega sina in da prepušča prestol velikemu knezu Mihaelu. Pristavil je še: »Imate kos papirja?« Takoj na to se je sestavil oklic, katerega je car podpisal.

Carica prepovedala streljati na upornike.

Berlin, 21. marca. (K. u.) Kakor poroča pariško časopisje, so 12. t. m. carju zvesti častniki in vojski namerili strojne puške na stražo, ki je pristopila k upornikom, a carica je zapovedala: »Ne streljati! Usmiljenka sem!«

Italijani pričakujejo novega napada.

Lugano, 21. marca. »Giornale d'Italia« izjava na uvodnem mestu: Javno mnenje pričakuje napeto važnih dogodkov, ki bodo, kakor se splošno pričakuje, še letos končali strašno evropsko vojsko. Avstrijci in Nemci namestijo, kakor vse kaže, novo kazensko ekspedicijo proti Italiji, Nemčija bo poslala Avstrijcem na pomoč le 10 divizij, ker mora biti na drugih bojiščih pripravljena. Nastopiti bodo mogli z največ 25 divizijami: 300.000 mož. Pričakovati se morajo začetkoma uspehi ofenzive. Italijanska vojska je pa bolj pripravljena, kakor je bila lani. Razburjenje zato ni umestno.

Italijansko uradno poročilo.

20. marca. Dne 19. t. m. so se izvedla večja podjetja v Tonale (dolina Camonica), v odseku Pabusio, na Asijski planoti, v tolimskem odseku, vzhodno Gorice in na Krasu. Poroča se o večkratnih spopadih prednjih straž. Na slemenih Dossocasine (južno Lopia) je zasedel neki naš oddelek predno sovražno postojanko in zaplenil strelivo in blago. Močno delovanje letalcev je povzročilo veliko bojov. Na asijski planoti smo sestrelili sovražno letalo. Letalca smo ujeli.

Veliki dogodki na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca. Veliki glavni stan:

Deževalo je in snežilo, bojevali so se le malo. Med Arrasom in Bertincourtom, severovzhodno Hama in severno Soissons so naši varnostni oddelki prisilili sovražnikove mešane oddelke, da so se morali z velikimi izgubami umikati. Danes zjutraj sta se na desnem bregu Moze izjalovila pri gozdu Fosse dva sunka.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

17. marca ob 11. zvečer. Na celi fronti med Andechy in Oise se je sovražnik izognil bitki in je pod pritiskom naših čet izpraznil mogočno in spretno utrjene postojanke, katere je dve leti držal. Danes se vrši naše hitro pomikanje naprej. Naše prednje čete so, zasledujoč sovražnika, vdrle v Roye. Sovražnik je razdeljal trge in ceste v mestu. Okoli 800 prebivalcev, katerih Nemci radi pomanjkanja časa niso več mogli odvesti, je naše vojske navdušeno sprejelo. Severno in vzhodno od Lassigny, ki smo ga tudi zasedli, smo zasedli več točk na cesti iz Roye v Noyon in jo celo prekorčili.

18. marca ob 3. popoldne. Med Avre in Oise so francoske čete ponoči resno prodirale. Vse ozemlje, ki je bilo osvojeno med prejšnjimi črtami in cesto iz Roye v Noyon in od Damery do višine Lagny, je v njih posesti.

18. marca ob 11. zvečer. Od Avre do Aisne se je nadaljevalo prodiranje naših čet na nad 60 km dolgi fronti. Severno od Avre je naša konjenica zjutraj prijezdila v Nesle. Severovzhodno od Lassigny smo v smeri proti Ham-u doslej prodrli nad 20 km. Dalje južno smo danes zjutraj ob 10. uri zasedli Noyon. Med Oise in Soissonom je prišla cela prva nemška črta kakor tudi vasi Carlepoint, Mersain, Noyron in Vingre v našo oblast. Ustali so se na visoki planoti severno od Soissons in zasedli Creucy pri Reimsu.

Pariz, 19. marca ob 3. popoldne. (K. ur.) Ponoči so naši lahki oddelki ohranili tesen stik s sovražnikom in so brez odmora nadaljevali svoj pohod. Vzhodno Neslesa smo na raznih točkah dossegli železniško progo Haz-Nesles. Severno Noyona smo zasedli Guiscard. Naše proizvedovalne čete so napredovale o bcesti Saint Quentin. Vzhodno Oise smo se polastili druge nemške postojanke. Francozi so v zadnjih treh dneh osvobodili 100 trgov in vasi.

Ob 11. ponoči. Naše čete so podnevi napredovale čez Ham ob Somme in čez Chaumy ob Oise. Med navedenima točkama držimo velike kraje. Naša konjenica, ki je v obliki žarkov napredovala več kilometrov severno Hama, je zaplenila transportni vlak, ki se je umikal proti Saint-Quentinu. Tam smo napredovali 35 km. Južno Chaumy so prišli naši oddelki do splošne črte Lette-Soissons, ki je popolnoma prosta. Severno-vzhodno Creuy so prodirale naše prednje straže ob cesti v Maubeuge. Podna-

vi smo oprostili približno 20 novih vasi in trgov.

Angleško uradno poročilo.

17. marca. Bapaume smo po trdem boju z nemškimi zadnjimi četami vzeli. Južno od Somme smo zasedli sovražne postojanke na 16 milj dolgi fronti. Zasedli smo vasi Fresnes, Villers, Carbonnel, Barleux, Eterpigny in La Maisonne. Severno od reke smo zasedli Le Trancloy, Biefvillers, Achiet-le-Petit, Ablainzerelle, Bucquoy in Essarts, Bapaume je sovražnik popolnoma oplenil. Naše prodiranje se na obeh bregovih Somme hitro vrši. Zasedeno imamo selo Quesnoy, 1500 jardov severovzhodno od Essarta, in smo dobili zahodne in severozahodne obrambne postojanke Monchy-au-Bois.

18. marca. Sovražne zadnje čete nasledujoč so naše čete zadnjih 24 ur prodrlje zopet nekaj milj naprej. V bližini krajev Chaumes in Peronne smo zasedli več kot 60 vasi.

London, 19. marca. (Kor. ur.) Sovražnika smo danes preganjali dalje. Konjenica in prednje straže so podile sovražne zadnje straže. Pridobili smo 2 do 8 milj zemlje v širini in zasedli zopet 40 vasi.

Pred novo francosko ofenzivo.

»B. Z. am Mittag« poroča: Painlevé je prevzel vojno ministrstvo, ker se je vedno zavzemal za ofenzivo, ki jo Francozi žele. Lyautey in Nivelle sta vedno nasprotovala ofenzivi.

Hindenburgov čin v Franciji.

Bern, 21. marca. (K. u.) Stegemann piše v »Bundu«: Tajna nova Hindenburgova razvrstitev čet se je sijajno izvedla. Dne 17. t. m. je bil popolnoma viden Hindenburgov sklep odločilne poteze, da se doseže končni namen. To, da je umaknil armado, dokazuje, kdo ima močnejše živce v tej nepreračunljivi vojski, ki jo pa le vodijo dušne postavbe. V strategičnem smislu je Hindenburgov sklep rešilno dejanje.

Nova nemška strategija na francoskem bojišču.

Vojaški strokovnjaki pišejo: Prej ko slej nas zanimajo dogodki na zahodni bojni fronti. Dne 21. t. m. se je poročalo zopet o bojih v tistih krajih, ki so jih bili Nemci popustili; a Nemci so izvajali proti Francozom in Angležem protinapade. Nemške varstvene čete, ki so bile ojačene, so napadale angleško-francoske pehotne, konjeniške in topniške oddelke in jih pregnale. Sovražnik tega ni pričakoval in bo moral v bodoče napredovati z močnejšimi oddelki. Sedanjim spopadom bodo zato sledili boji. Nemško vojno vodstvo je pa ravno s svojim umikanjem hotelo doseči, da se sedanja stoječa vojska izpremeni polagoma v premikalno vojsko. Te se pa Angleži nič kaj ne vesele. Nameravali so namreč na zemlji, ki so jo bili zapustili Nemci, zgraditi nove utrjene postojanke, kar pa zdaj ne bo posebno gladko šlo. Če hočejo Angleži in Francozi izsiliti še to pomlad odločitev, kakor so besedili, se morajo novim nemškim postojankam zelo približati in tvegati morajo morebiti tudi bitko na odprtem polju. Posebno Angleži pa take bitke nikakor ne žele, ker njih čete za tako bitko niso dovolj izurjene. Počasi slede Nemcem zato, ker se boje, da bi jim ne vsilili odločilne bitke na odprtem bojišču.

Boji ob zahodni Mozi.

Berlin, 21. marca. (K. u.) Wolff poroča: Po besni pripravi s topovi in z minami so Francozi večkrat brez uspeha poizkušali, da bi zopet vzeli tiste postojanke na zahodnem bregu Moze, ki so jim jih bili Nemci 9. t. m. vzeli. Njihovi zelo besni naskoki so bili krvavo odbiti. Francozom se ni niti posrečilo, da bi bili prišli do nemških postojank. Nemški ogenj jih je namreč tako zagrabil, da so morali bežati v svoje postojanke. Angleži so tudi včeraj le obotavljajoč se sledili Nemcem. Boji z nemškimi zadnjimi stražami so izpadli zanje neugodno. Zelo odločno so pristiskali Francozi za Nemci iz pokrajine med Avre in Oise, a južno Oise so sledili brez vsake odločnosti. Nemška konjenica je vzdržala stik s sovražnikom.

Kako sodijo francoski vojaški strokovnjaki o umikanju Nemcev.

Bern, 21. marca. (K. u.) Medtem ko francosko časopisje piše, da so se Nemci umaknili pritisku angleških in francoskih vojev, pa sodijo njih vojaški strokovnjaki skoraj brez izjeme drugače. General Verraux piše: Če se sovržnik, ki se umika, hitro zasleduje, se izpostavimo nevarnosti, da se izpostavimo sovražnemu ofenzivnemu sunku; če mu pa ne sledimo hitro, bo imel sovražnik čas, da se bo organiziral v svojih pripravljenih postojankah.

Anglijo stane vsak dan vojske 144 milijonov kron.

Chiasso, 21. marca. Državni zakladnik Bonar Law je izjavil v angleški spodnji zbornici, da stane Anglijo vojska vsak dan 6 milijonov funtov šterlingov (144 milijonov kron).

Francozi za poseben mir.

Haag, 21. marca. Bivši prometni minister Sembat je izjavil nekemu belgijskemu časnikarju. Samostojno bi sklenili ne glede na Anglijo mir, če bi se hotela Nemčija z nami pogajati temeljem trajnega sporazuma glede na bodočnost Alzacije in Lorene.

Na južnem Balkanu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca. Veliki glavni stan:

Naš ogenj je zadrževal ali odbil delne napade Francozov pri Nižem polju, Trnovi in pri Raštanih zahodno in severno Bitoljo. Posamezne v sovražnih rokah ostale višine severovzhodno Trnove in pri Snegovu smo z naskokom zopet vzeli. Sovražnik je nato izpraznil vmesno ozemlje. Njegovi nočni poizkusi, da zopet vzame višine, so se izjalovili. V ovinku Črne je ogenj naših topov zažgal sovražni zavezani zrakoplov, ki je padel.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Boji v Macedoniji.

Berlin, 21. marca. Wolff poroča: Povodom izjalovljenega francoskega naskoka smo zaplenili 6 strojnih pušk.

Posledice poizstrjene podmorske vojne.

Nemški podmorski čolni na dalnjem Vzhodu.

Frankobrod, 22. marca. (K. u.) — »Frankfurter Ztg.« javlja iz Stockholma: Japonski admiralni štab je glede nastopa neke nemške pomožne križarke na dalnjem Vzhodu zapovedal, naj ladje v japonskih morjih spremljajo vojne ladje. Dalje se poroča, da so dognali navzočnost nemških podmorskih čolnov na dalnjem Vzhodu.

Nemci razstrelili topničarko »Tsingtau«.

Honkong, 20. marca. (K. u.) Reuter: Nemško topničarko »Tsingtau« so razstrelili. Potopila se je v reki Whampoon.

Francozi izgubili 17% trgovskih ladij.
Bern, 20. marca. (K. u.) O položaju francoske trgovske mornarice piše »L'Information«, da je izgubila 400.000 ton t. j. 17% cele tonaže.

Nemški podmorski čolni ob portugalski obali.

Lizbona, 21. marca. (K. u.) Uradno se poroča, da sta dva nemška podmorska čolna potopila štiri ribiške ladje.

Sovražnik izgubil 850.000 ton prostora vojnih ladij.

Berlin. (K. u.) Izgube sovražnih vojnih ladij so se s potopom neke ladje Dantonove vrste zvišale (pomožne križarke in pomožne ladje niso vštete) na okroglo 850.000 ton. Toliko ton so obsegale vojne ladje Rusije in Japonske skupaj, ko se je pričela vojska in le 60 tisoč ton manj, kolikor ton je obsegalo vojno brodogradilno Združenih držav, ko se je pričela vojska.

Fomanjkanje krompirja na Angleškem.

Haag, 21. marca. Ker Angliji popolnoma primanjkuje krompirja, ga bodo uvažali iz Afrike.

Monakovo, 21. marca. Angleški listi poročajo, da bo koncem aprila v Angliji krompirja popolnoma zmanjkalo in da na Angleškem zaloge živil niso velike.

Kongres ameriških Združenih držav.

Wilson sklical kongres 2. aprila.

Washington, 22. marca. (K. u.) — Reuter: Predsednik Wilson je sklical kongres 2. aprila na izredno zasedanje.

Washington, 21. marca. Reuter. Predsednik Wilson bo poslal kongresu poslanico, v kateri bo jasno opisal, da vodijo Nemci proti Združenim državam vsled neusmiljenega kršenja vsakega ljudskega prava in človečanstva dejanjsko že vojsko. Kongres bo na temelju te orientacije sklenil resolucijo, v kateri bo izjavil, da obstoji vojno stanje med Združenimi državami in Nemčijo že nekaj časa sem. Resolucija ne bo pomnila dejansko napoved vojske, ampak bo vlada podvzela nadaljne korake, da varuje interese na visokem morju. Če in kedaj nastopi vojska v vsem svojem delovanju, je odvisno od postopanja Nemčije.

Rotterdam, 21. marca. »Daily Telegraph« javlja iz Newyorka: Lansing je izjavil časnikarjem: **Gospodje, volojati**

je tako resen, da ne morem ničesar izjaviti.

Frankobrod, 21. marca. »Frankfurter Zeitung« poroča, da se je položaj poostiril, ker so bile tri ameriške trgovske ladje torpedirane.

Wilson oborožuje.

Washington, 19. marca. (Kor. ur.) Predsednik Wilson je pooblastil mornariški oddelek, naj izda 115 milijonov dolarjev, da se bodo pospešile gradbe vojnih ladij in da bodo mogli nakupovati pomožne ladje. Učenci I. razreda mornariške akademije bodo 29. marca povišani za častnike, II. razreda nekaj tednov pozneje. Stanje častnikov zbora mornarice se bo tako povišalo za 374 častnikov.

Gerard za Wilsonov vojni program.

Rotterdam, 21. marca. »Daily Chronicle« poroča iz Newyorka: Prejšnji veleposlanik v Berlinu Gerard se je podal na agitacijo za Wilsonov vojni program v južne in zahodne države.

Traficohotel je, kakor javljajo iz Inomosta, gorel dva dni in popolnoma zgorel. Škoda, 600.000 kron, je pokrita z zavarovalnino.

Združene države priznajo novo rusko vlado.

Washington, 20. marca. (K. u.) Reuter: Iz zelo dobrega vira se poroča, da je državni oddelek v Washingtonu naročil svojemu veleposlaniku v Petrogradu, da bodo Združene države priznale novo vlado.

Osemurni delavnik na ameriških železnicah.

Newyork, 19. marca. (K. u.) Reuter: Ravnatelj železnice in voditelj železničarjev so danes podpisali pogodbo, ki določa osemurni delavnik.

Boji v Mezopotamiji.

London, 19. marca. (K. u.) Uradno: V soboto ponoči smo prekoračili Dijalo. Zasedli smo vas Bahric in del mesta Bakupa: dobro središče živilskih zalog. Sovražnik se hitro umika proti Kanikinu.

Notranja politika.

Politična nasprotja v Avstriji.

»Münch. N. N.« poročajo z Dunaja, da se je napetost glede preuredbe Avstrije bistveno poostрила, ker so jugoslovanske stranke sklenile odložiti mandate, če vlada izda le eno napovedanih naredb. (Nemški dopisnik je slišal nekaj zvoniti o neki »taktični prožnosti«, pa je že naredil »sklep jugoslovanskih strank«. Svojih načrtov pač ne bomo odkrivali. Op ur.)

Clam-Martinic vabi Čeha.

Dunaj, 21. marca. Ministrski predsednik grof Clam-Martinic je za danes opoldne povabil na razgovor predsedstvo »Češkega Svaza«.

Novi veliki govor nemškega kanclerja.

se napoveduje v ponedeljek povodom proračunske razprave v proračunskem odseku nemškega državnega zbora.

Primorske novice.

Vsled ukaza prevz. knezonadškofa goriškega pojde g. Vodopivec J. ta teden obiskavat goriške begunce, ki so raztreseni po Nižje-Avstrijskem v okolici Herzogenburg, Ozsoru, Amstetten, Zeillern, Ardagger itd. Potem obišče one, ki so v okolici Linca. To naznanjamo naročnikom »Slovenca«, ki bivajo tam. Naj povedo to tam okoli bivajočim tovarišem-beguncem.

Iz italijanskega ujetništva se oglašajo tem potom Jožef Vižin iz Kronberga pri Gorici in naznanja svoji ženi Katarini Vižin, begunka, stanujoči neznano kje, da je bil ujet 16. septembra 1916; dosedaj je še zdrav. Njegov naslov je: Jožef Vižin, prigioniere di guerra, 3. Reg. 2. Comp., Padula B. 41, Salerno, Italia. — Istotako javlja Ivan Klavara, 27. dom. pp., svojemu bratu in drugim sorodnikom, da je v italijanskem ujetništvu in jih prosi, da mu pišejo in če mogoče pošljejo kaj denarja. Naslov: Ivan Klavara, prigioniere di guerra, sold. di 27. Reg., Zona B. Stretti, V. Reparto, 9. gruppo, 17. Platon, Asinara—Sardinia, Italia. — Ivan Jakin iz Kojškega pošilja iz italijanskega ujetništva pozdrave svojemu očetu Ivanu Jakinu, ki je stanoval v Potoku št. 347, p. Dornberk. Na ta naslov mu je že večkrat pisal, a ne dobi odgovora. Torej mu tu javlja svoj naslov: Inf. Jakin Franc, prigioniero di guerra, V. Reparto, Avezzano, Italia. — Iz italijanskega ujetništva pišeta Remec Andrej iz Vitovelj št. 1 in Rijavec Štefan iz Trnovega pri Gorici. Prošita prijaznih naznanil o njih družinah, za katere sedaj nič ne vsta. Naslov: A. Remec ozir. Štefan Rijavec, prigioniere di guerra, Avezzano, VII. Reparto.

Poroka. Dne 15. t. m. se je poročila v Lipnici na Štajerskem gospica Marija Kreševič — bivša pevka tržaškega slov. gledališča — z gospodom Ivanom Roderjem, rodом iz Zemun.

Slovenščina ob sprejemu goriškega deželnega odbora pri cesarju. Mariborska »Straža« poroča z Dunaja: Pooblašteni smo od zanesljive strani, da priobčimo tole dejstvo, ki bo razveselilo vse Slovence, osobito pa goriške Slovence: Deželni glavar goriški dr. Faidutti je predložil svoj govor, ki ga je nameraval imeti na cesarja pri sprejemu goriškega deželnega odbora, samo v nemškem jeziku. Pred nagovorom pa mu je presvelli cesar povedal, naj se posluži tudi obeh deželnih jezikov, kajti njegova želja je, tudi v njih odgovoriti. Tako je bil cesar tudi ob sprejemu goriškega deželnega odbora pozdravljen v slovenskem jeziku in je tudi sam v slovenskem jeziku odgovoril. Deželni odbor goriški je to dejstvo v poročilu o sprejemu zamočal. Zakaj, nam je neumljivo, kajti cesar je hotel vendar pokazati, da ljubi z enako ljubeznijo vse narode svoje širne monarhije in da so mu jeziki vseh njegovih narodov enako mili in dragi. Nihče pa nima pravice, da bi javnosti zakrival žarke njegove ljubezni napram vsem njegovim narodom. Od druge strani izvedmo, da se je cesarska dvojica pri slovenskih članih goriškega deželnega odbora zelo sočutno zanimala za žalostno usodo goriških Slovencev. Tudi to bo v tolažilo našim hudo prizadetim goriškim bratom.

Goriškim beguncem na Štajerskem! Na številna vprašanja glede begunske podpore na Štajerskem poročam tem potom: Prošnjo za podporo ima napraviti vsaka družina za sebe posebej. Prošnjo je nasloviti na c. kr. namestništvo v Gradcu. V prošnji je navesti, koliko je oseb in njih starost. Če družina dobiva vojaško podporo, je povedati svoto, koliko doli dnevno. Begunska podpora znaša 1 K 50 vin. dnevno na osebo. Družine, ki dobijo vojaško podporo v oni višini, ne dobijo druge podpore. Napravljena prošnja naj se dološlje na naslov: Profesor dr. Karl Verstovšek, državni in deželni poslanec, Maribor. — Gospod poslanec, ki je obenem deželni odbornik Štajerske, hoče iti nesrečnim Goričanom blagohotno na roko. Že od začetka prejšnjega deluje blagi gospod prostovoljno z vso požrtvovalnostjo za naše pregnance na Štajerskem, za kar mu bodi izrečena na tem mestu najsrčnejša zahvala. — Na njegov naslov naj se obračajo tudi vojaki, invalidi in drugi v drugih potrebah, ko so na dopustu pri svojcih na Štajerskem. Blagi gospod hoče iti v vsakem oziru nam na roko. — Drugače se priporoča beguncem, bodisi ženam in otrokom, da kar mogoče pomagajo kmetom pri delu. Nikjer naj se po nepotrebnem ne trati draga časa in čaka križem rok le konca vojske. — Ivan Mermolja.

Zaplemba imetja. Tržaško deželno sodišče, sedaj v Opatiji, je razveljavilo sklepom, izrečenim 21. junija 1916, odredeno zaplembu premoženja in nepremičnega imetja tržaškega knjigotroca Viktorja Morpurgo. — Tržaško deželno sodišče, sedaj v Opatiji, je izreklo zaplembu imetja naslednjih oseb, ker obstoji utemeljen sum, da so zakrivile zločin ubega k sovržniku, in sicer: Peter Postogna, rojen leta 1890. v Miljah, tjakaj pristojen, pisar, črnovojnik-pešec 97. pešpolka; Karel Bulfolini, rojen leta 1895. v Trstu, pristojen v Trstu, kovač; Marij Cermel, rojen leta 1895., pristojen v Trstu, kočijaž, oba pešca pešpolka št. 97. — Zaplemba premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče proti Egidiju Taučer, roj. l. 1892. v Trstu, dijaku na realki, praporščaku 20. lovskega bataljona, ker je osumljen veleizdaje; dalje proti Adolfu Peterlin, roj. l. 1876 v Trstu, magistratnemu poduradniku istotam, ker je osumljen ubega k sovržniku.

Išče se vrtnar za dela na Kranjskem pod jako ugodnimi pogoji. Natančnejša pojasnila daje »Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38-1.

Dete v plamenu. V Rovinjskem selu na Pulščini se je dogodila dne 4. t. m. strašna nesreča. Štiriletna hčerka Marije Brajnovičeve se je v odsotnosti matere približala ognju in je bila takoj povita v plamen. Dete je umrlo že naslednjo noč ob strašnih mukah.

Dar za goriške begunce. Dekleta iz Ljubinja pri Tolminu so nabrale na dan 4. marca o priliki nepričakovane izbruha sovržnika od strani, od katere bi se moglo pričakovati le ljubezen, znesek 26 K ter ga poklonile kot dar goriškim beguncem. Za ta velikodušni dar se »Posredovalnica« najtopleje zahvaljuje brdkim dekletom. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Išče se korespondent ali korespondentinja za c. kr. žrebčarno v Prestranku. Natančnejše podatke daje Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/1.

Krojač, strokovnjak, begunec, izvrstna moč, išče mesta krojača. Natančnejše podatke daje Posredovalnica za goriške

begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I. kron globe. Posnemanja vredno.

Smrtna kosa. Umrl je v Gradcu svak pok. lovskega stotnika Tonkija iz Gorice, polkovnik G. Zoppetti de Altomare, ki je bil mnogo let štabni častnik 97. pešpolka v Trstu in znan kot poznavalec in nabiralec starin. — V Waltersdorfu na Nižjem Avstrijskem je umrla 14letna begunka Gabrijela Drašek iz Solkana pri Gorici. N. v m. počivata! — Olga Klanjšček iz Št. Ferjana nad Gorico, sedaj begunka v Groß-Stohlu, okraj Römerstadt na Moravskem, javlja s tem, da je dne 24. februarja umrl v vojaški bolnišnici v Lebringu njen iskreno ljubljeni mož Jožes Klanjšček, 25. februarja pa sinček Radivoj.

Vojaški dom na Opčinah so otvorili 18. t. m.

Beguncem v Marcheggu na Moravskem sporočamo, da se je na njihovo prošnjo v »Slovenec« zglasil neki slovenski dušni pastir, ki bi bil voljan priti mednje. V svrhu podrobnih pojasnil naj nam pošljejo naslov katerega svojega zaupnika, ki se bo v njihovem imenu dogovoril z dotičnim gospodom duhovnikom o vsem potrebnem.

Samoumor. Obesil se je v Trstu v svojem stanovanju 55 letni sodni sluga Frančišek Sei. Vzrok samomora ni znan.

Dnevne novice.

+ Mirovna slovesnost Marijinih družb. Vsled inicijative neke Marijine družbe na Nizozemskem imajo v nedeljo, 25. sušca, na praznik Marijinega oznanjenja, vse kongregacije celega katoliškega sveta (42.000) slovesno mirovno pobožnost. V soboto pred praznikom naj imajo post, na praznik sam zjutraj skupno sv. obhajilo v mirovni namen, popoldne pa slovesen šod s primernim govorom in molitvami. Obenem naj napravijo tudi darovanje v kak dober namen. Tako da bodo pri tem združena vsa tri glavna dobra dela: molitev, post in miloščina. — Ljubljanske Marijine družbe imajo ta dan skupen šod ob 5. uri popoldne v frančiškanski cerkvi, ki je posvečena Marijinemu oznanjenju in kjer bo ta dan tudi celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Člani naj pridejo k temu shodu polnoštevilno. Priporoča se, da se zbirka darov obrne za vojne sirote.

+ Za lastni dom. Sprožila se je misel, da bi bila ob prazniku Marijinih družb mirovna pobožnost združena tudi z zbirko za zapuščeno in osirotelo mladino. Marijine družbe so bile doslej najmarljivejše pospeševalke in podpornice »Patronata Vincencijeve družbe«, ki pred vsem potrebuje svojega doma. Zato bodi poseben namen vseh zbirk in darov tega dne: Za lastni dom Vincencijevega patronata. Vse zbirke in darove je nasloviti na: Patronat Vincencijeve družbe, Ljubljana, Pred škofijo št. 12.

+ Odlikovanja pri 27. dom. pešpolku. Srebrno hrabrostno svetinjo sta prejela: štabni narednik Kukman Fr. in telefonist Polick Anton. Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je prejel četovodja Martinc Fran.

— Za domovino je daroval življenje poddesetnik Ivan K. Eber dne 16. III. 1917 na južnem Tirolskem. Z njim je zopet izgubil vrlega moža. Zapuščena žena in okoli 4 leta starega sinčka. V miru je bil uslužben v Cerknici na sodnji. Blag spomin junaku!

— Osebnost. Cesar je predsedniku Češkega narodnega sveta, gospodsko-zborničnemu članu Karlu Mattušu podelil čast tajnega svetnika.

Odlikovan je bil nadučitelj in posestnik v Šmarjeti pri Ptuj g. Ivan Žunkovič, sedaj na bojišču, za svoje zasluge za Rdeči križ s častnim znakom 2. vrste.

— Smrt za domovino. V Gradcu je umrl na poslednjem operaciji stotnik 87. pešpolka Gustav Schmidl. — V Gradcu je umrl vojak 27. domobranskega polka Andrej Polanec.

Komorni glasbeni večer priredi 25. t. m. ljubensko glasbeno društvo v Ljubnu (Leoben). Sodelujejo: gdč. H. Korošec, glasovir; gospa Gregorič-Salley, glasovir; glasbeni ravnatelj Pahernik, čelo.

Vojne umetnine R. Frangeša in O. Ivekovića. Hrvatski kipar profesor R. Frangeš je izdelal kip nadvojvode Evgena, katerega pokloni nadvojvodi in kip generala Borojevića, katerega podari samemu generalu. Kip »transport topa« je kupil vojni muzej na Dunaju. — Hrvatski slikar profesor Oton Iveković je pa dovršil sliko »Prehod čez Drino«, katero je kupil zagrebški 25. domobranski polk. Prof. Iveković izdeluje zdaj sliko generalnega štaba 13. (zagrebškega) armadnega zbora.

Požar v Hruševju. Dne 18. marca t. l. je gospod c. kr. deželni predsednik Henrik grof Attems v spremstvu c. kr. okrajnega glavarja obiskal v hrenovški

občini vas Hruševje, ki jo je opustošil požar in je ob tej priliki blagovolji izročiti g. županu Filipu Kavčiču 200 K kot prispevek za prvo, nujno potrebno pomoč.

Smrt izdajalca. Ustreljen je bil dne 4. svečana t. l. v Belgradu visokošolec Ivan Gosar iz Škofje Loke. V začetku vojske je prešel k Srbom, Bolgari so ga ujeli, od naših oblastij je bil obsojen na smrt.

— Morilec fml. Knausslerja obešen. Iz Celovca poročajo: Sluga fml. Knausslerja Pavel Borecky, ki je svojega gospodarja ustrelil, ker ga ni mogel dalje oprostiti, da ne bi moral na bojišče, je bil pred vojaškim sodiščem obsojen na smrt na vešalih. Dne 20. t. m. ga je v Celovcu obesil dunajski krvnik Lang.

— Začasna učiteljica na deški ljudski šoli v Škofji Loki je postala dose-danja nadomestna učiteljica na ljudski šoli v Šmartnem pri Kranju Ljudmila Lederhas, iz Tržiča v Kovor je premeščena začasna učiteljica Marjeta Lilleg.

Samoumor. 15. t. m. so našli v rezervarju žirovniške elektrarne mrtvo truplo bivšega strojnika istega podjetja 38letnega v Cerkije pri Kranju pristojnega, oženjenega Jožefa Dolinšeka. Dolinška so pogrešali od 31. decembra lanskega leta. Da trupla niso prej našli, je bil vzrok ta, ker je bila voda v rezervarju zmrznjena in je ležalo truplo pod ledom.

— Nezvesta dekla. 36letna služkinja Margareta Kavčič, doma s Štajerskega, e pokradla svoji gospodinjji, tovarnarici v Stražišču, veliko perila in živil. Kavčič so aretirali in našli v njeni posesti poleg navedenih reči tudi več drugod nakradenega blaga.

— Društvo »Dobrodelnost« v Ljubljani prosi vse interese, da dopisom in prošnjam prilože znamko za odgovor, kakor tudi da pošiljate zadostno frankirano, ker bi se v nasprotnem slučaju zanašali na odgovarjalo oziroma nezadostno frankirana pisma zavrnili.

Uradna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. marca. Uradno: Na nobenem vseh treh bojišč ni nobenih važnih dogodkov.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. marca zvečer. Uradno: Izvzemši bojov v ozemlju Somme-Oise nobenih posebnih dogodkov. Na vzhodu je lasten sanek ob Berzini popolnoma uspel. Severno Bitolja so se zopet bojevali.

Najnovejše iz Rusije.

Rotterdam, 21. marca. (K. u.) »Times« poročajo iz Petrograda: Vsi ministri so nastopili svojo službo. Ministrski svet zboruje vsak dan pod predsedstvom kneza Lvova. Izvršni odbor dume je po vseh gubernijah imenoval komisarje. Skupno delo začasne vlade in dume je zagotovljeno. Vprašanje o prehrani so poverili zemstvu in strokovnjakom v posamnih občinah. Sedaj dohajajo v Petrograd zadostne množine živil.

K izpuštili bivšega finančnega ministra Barka.

Pariz, 21. marca. (Kor. ur.) Izpuštil bivšega ruskega finančnega ministra Barka se je izvršila po odredbi sedanjega finančnega ministra, ki mora razpravljati z Barkom o važnih finančnih vprašanjih, česar pa noče kot z ujetnikom.

Izjava nove francoske vlade.

Pariz, 21. marca. (Kor. ur.) Danes popoldne v zbornici in senatu prebrana vladna izjava novega kabineta naglašala odločnost Francije, da vodi vojno do zmage, pridobi nazaj nekoč uropane pokrajine, doseže primerno odškodnino in jamstva ter pripravi pot trajnemu miru na temelju spoštovanja do pravic in svoboščin narodov. Vlada pozdravlja osvobodjenje ljudstva na Ruskem in izreka željo, naj bi se izvršilo brez uporabe sile in brez nemirov. Glede preskrbe z živili splošni položaj ni vznemirljiv, ako se začasa uvedejo potrebne omejitve.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovanje. Črnovojniški nadporočnik izven službe g. dr. Mirko vitez pl. Grasselli, ljubljanski sodnik, je bil za izvrstno službovanje tekom vojske odlikovan z Najvišjim pohvalnim priznanjem.

Ij Za agrarnega inženierja II. razreda v 10. činovnem razredu je imenovan Anton Stacul, agrarni elev c. kr. deželne komisije za agrarne operacije v Ljubljani.

Ij Umrla je dne 21. t. m. ob 9. uri zvečer v deželni bolnici ljubka hčerka deželnega računskega nadoficijala Fr. Urbanec, jedva tri leta stara Marica.

Ij Občni zbor »Kreditne zadruge«, reg zadruge z omeji. zav. v Ljubljani, se vrši v soboto dne 24. marca t. l. ob pol 5. uri popoldne v zadržni pisarni na Miklošičevi cesti št. 8.

Ij Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana, razglašala, da se vrši redni letošnji občni zbor dne 28. marca t. l. popoldne ob 6. uri v sodni dvorani št. 82 justična palača, I. nadstropje. Ako ta društveni zbor ne bi bil sklepčen vrši se eno uro pozneje drugi občni zbor, ki pa je sklepčen ob vsakem številu navzočih društvenikov.

Ij Drzna tatvina. Včeraj okoli 1. ure popoldne je nek gospod opazil, kako je nek fant odprl pri urarju Zajcu na Starem trgu izložbeno okno ter vzel ven nekaj zlatnine. Ker se je očividu to zdelo sumljivo, je neznanca izročil nekemu vojaku, sam pa šel po stražnika, ki je predrnež aretoval. Dognalo se je, da je to ključavničarski vajenec pri Samassi ter da je izložbeno okno odprl s ponarejenimi ključi. V izložbi je pokradel zlate prstane in nekaj druge zlatnine, česar pa baje že niso več dobili pri njem, marveč je med potjo vse skrivoma vrgel proč. Tudi ponarejene ključe je bil vrgel v sneg, katere so po tem našli. Fant je star okoli 16 let, stane neke na Glincah in je na ta način baje že kradel razno blago pri neki drugi trgovini, naposled se mu je pa zahotelo po zlatnini, ki je bila zanj usodna.

Ij Umrla so v Ljubljani: Lujiza Pavlin, zasebnica, 66 let. — Ana Gražar, hči zapisa-valca železniških voz, 3 leta in pol. — Ivan Giebe, rudar v premoškoku, 19 let. — Marija Čelešnik, delavčeva žena, 68 let. — Josip Vidmar, rudar v premoškoku. — Terezija Brumat, vdova cestnega mojstra, 52 let. — Uršula Pfeffer, zasebnica, hiralica, 80 let. — Fran Kukenberger, bivši premogar, hiralce, 37 let. — Marija Adela Slak, hči zasebnice, 3 mesce.

Ij Ušel je prisiljenec 18letni Ivan Lovko iz Grahovega, ki je bil služil v Ljubljani kot dimnikarski vajenec. Lovko je udan tatvini ter je ob svojem begu ponoči skrivoma obiskal spalnico dimnikarskih uslužbencev na Emonski cesti in odnesel mnogo obleke, čevlje, srebrno uro itd.

Ij Izgubila se je včeraj dopoldne v električnem vozu denarnica z manjšo vsoto denarja. Pošten najditelj se prosi, da prinese proti nagradi v trafiko Blaznik, Stari trg.

Ij Našla se je večja vsota denarja. Dobi se v trgovini g. Ign. Kessler »pri Janezu« Pogačarjev trg 3.

Gospodarske beležke.

Izvoz vipavskih vin prepovedan. Kmetijsko društvo v Vipavi naznanja, da je 5. armadno poveljstvo prepovedalo izvažati vipavska vina. Prepoved zadeva tudi mašna vina. Ker se dovoljenje za prevoz ne bo dalo v nobenem slučaju, naj dose-danji naročniki mašnih vin naročajo mašna vina na Dolenjskem ali Štajerskem.

Kavarnarji, preskrbite se s saharinami Uradno se poziva kavarnarje, da naj se pravočasno preskrbe s saharinom. V Ljubljani je grosist lekarnar Sušnik na Marijinem trgu.

Prodajni cenik sladil objavlja današnja »Wiener Zeitung«. Prodajne cene so precej nižje kakor cene saharina v zadnjem času. Monopolna prodaja se začne 26. t. m. V zasebnem gospodarstvu sme vsakdo umetna sladila poljubno porabljati, pač pa je potrebno dovoljenje finančnega ministra za porabo po obratih, ki izdelujejo ali prodajajo živila. Gostilničarji, kavarnarji, slastičarji in prihodnje ne smejo več rabiti sladkorja pri mleku, čaju, kavi, kakau, čokoladi ali drugih pijačah. Vsa umetna sladila morajo v prostem prometu nositi vidno označbo: »iz saharina«.

Gospodarska zveza med Avstrijo in Nemčijo. Na berlinskem zborovanju nemško-avstro-ogrskega gospodarskega društva je več govornikov poudarjalo pomen Trsta in važnost kanala Rena—Donava. Soglasno so sklenili: Čimprej naj se z dolgoletno pogodbo med Avstrijo in Nemčijo sklene carinska in gospodarska zveza, ki naj vsebuje trajno zagotovljeno skupnost trgovinske politike. Z obojestranskim carinskim tarifom za medsebojni promet naj se uvede bistveno povečan prost promet in pa stopnjevitost odpravo za nekatere vrste blaga še vedno potrebna carina.

— Prepovedani čas za sekanje domačega kostanja. Gozdni posestniki in lesni trgovci se opozarjajo, da je vsled ukaza c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 27. jun. 1916, št. 20.589, sekanje domačega kostanja od 1. aprila do 1. oktobra brez izjeme nedopustno in kaznivo.

Za letovišča in zdravilišča sicer ne bo splošno prepovedan obisk; državni urad za ljudsko prehrano se bo potrudil, da mestnemu prebivalstvu omogoči oddih. Toda v letovišča naj ne hodi nihče, dokler se ni poučil o tamošnjih razmerah. Urad bo gledal, da prepreči dvojno prehrano in da bodo v zdravilišnih bolniško hrano dobivali samo pravi bolniki. Zato bodo zelo poostriili predpise o zglasitvi.

Plačilne in delavske razmere v vojni industriji. Državni zakonik prinaša cesarsko naredbo in izvršilne predpise domobranskega ministrstva, ki urejujejo plačilne in delavske razmere v obratih vojne industrije. Taki obrati so podjetja vojaške uprave in tista, ki jih je vojaštvo vzelo na temelju zakona o vojnih dajatvah. Delavcem je treba dati njihovi strokovni izobrazbi in delu primerno plačilo, kakor ga zahtevajo vsakokratne življenjske in delavske razmere. V obratih ene vrste naj bo to plačilo enakomerno in ne nižje kakor v podobnih nevojaških podjetjih. Po posameznih deželah se ustanovijo posebne komisije za pritožbe, v katerih bodo zastopniki delodajalcev in delavcev. Naredba velja tudi za delavce, ki niso pod zakonom o vojnih dajatvah. Komisija ima tudi pravico odločevati in svoje sklepe izvrševati. Delavci v vojnih industrijah smejo delo zapustiti le iz važnih vzrokov; prestopki se kaznujejo. Ženske smejo izstopiti vsled neodločljivih materinskih in družinskih dolžnosti. Prav tako pa smejo delodajalci če so lastniki, delavsko pogodbo razušiti le iz važnih vzrokov in le z dovoljenjem oblastvenih organov. Če komisija ne dovoli razušitve delavskega razmerja, čeprav je po mislih stranke v smislu obrtnega reda ali katerega drugega zakona podan razlog za enostransko razušitev pogodbe, tedaj se sme stranka obrniti na sodišče.

Pasja pečenka. Lastnik praške kavarne »Parlament« je imel dobrorejevega velikega psa, za katerega je imel na ponudbo 600 K, pa ga ni hotel dati. Te dni je pa psa zmanjkalo in policija je dognala, da je psa ujel 65letni vdovec Bogoljub Soyka, odvedel v svoje stanovanje v Kr. Vinogradih, ga ondi zaklal in spekel; k pasji pečenki je zalagal zelje in cmoke.

Vladno meso in Dunajčani. Župan je izdelal spomenico o dohodninskih razmerah dunajskega prebivalstva. Dunaj ima 2.221.986 civilnih prebivalcev, 1.200.000 oseb ne plača nobenih davkov, tedaj imajo pod 1600 K dohodkov. Obdavčenih je 330.000 gospodarstev s 800.000 osebami, od teh jih je 670.000, ki imajo letno pod 6000 K. Dunaj ima tedaj vsaj pol milijona manj premožnih. Za meso je župan zahteval vsaj 1200 goved. Minister je rekel, da bo težava pri takem številu.

Sramotni oder v izložbenem oknu. Belgrajska policija je uvedla novo sredstvo proti navijalcem cen: vsak, kdor je obsojen radi navijanja cen, pride na sramotni oder v lastnem izložbenem oknu. Ne stoji sicer osebno notri, pač pa je v izložbi nalepljen list, na katerem je zapisano, da je bil lastnik te trgovine obsojen radi navijanja cen na primer na dva meseca zapora in 3000

Zvezno vodstvo Avstrijskega društva Rdečega križa.

naznanja sledeče lastnoročno pismo Njegove c. kr. Visokosti nadvojvode Franciške Salvatorja: Št. 473. G. J. Na zvezno vodstvo Avstrijskega društva Rdečega križa na Dunaju, Dunaj, 26. februarja 1917. Njegovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je blagovolilo na preponižno predložena poročila o delovanju Avstrijskega društva Rdečega križa, društva Rdečega križa v deželah svete ograde krone, komiteja Rdečega križa za preskrbo vojnih ujetnikov in deželnega pomožnega društva za Bosno in Hercegovino za leto 1916, sledeče najvišje lastnoročno pismo premilostljivo meni doposlati: »S posebno zadovoljnostjo razvidim iz predloženih poročil, da vse v izkušenem vodstvu Vaše ljubeznosti obstoječe ustanovitve Rdečega križa so delovale tudi v preteklem letu izredno zavedno za blagor ranjenih in bolnih vojakov. Ko izrekam zahvalo Vaši ljubeznosti za Vašo najkoristnejšo delovanje, Vas obveštim, vsem vodstvom društev Rdečega križa moje popolno priznanje naznaniti za njih žrtvalno delovanje. Baden, 25. februarja 1917. Karel I. s. — Ko veselo ginen s premilostljivega priznanja o našem skupnem delovanju naznanjam to ročno pismo prezaluznim opravičilem prostovoljne zdravstvene oskrbe in vsem drugim brezštevlnim, katerih človekoljubna pripomoči in z veseljem darovani so nam pripomogli do spolnitve naših dolžnosti, sem popolnoma prepričan, da bodo besede premilostljivega priznanja za nas mogočna vzbuja pri našem bodočem delovanju do zmagovitega konca. Nadvojvoda Franc

Salvator, gen. konj., l. s. — Ta okrožnica se pošlje vsem predstvom glavnih društev in podružnicam Avstrijske družbe Rdečega križa s prošnjo, da jo razglase vsem daljnim krogom prebivalstva in je priobčijo v najbolj čitanih dnevnih listih. Za zvezno vodstvo: Rudolf grof Traun l. s.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 20. marca. (Kor. ur.) V zbornici magnatov je izjavil poljedelski minister, da vlada temeljito proučuje agrarno reformo in bo v kratkem predložila zakonski načrt o nakupu in prodaji zemljišč, ki bo ščitil velike interese dežele. Za obsežno reformo pa sedaj še ni čas, razmere še niso dovolj jasne.

Budimpešta, 20. marca. Grof Karolyi očita Tiszi, da je pri vladanju imel strankarskopolične ozire. Sedanji položaj zahteva koncentracijo vseh, seveda opozicija noče Tisza za voditelja koncentracije.

Glede politike pravi Karolyi, da je poslanec Holko popolnoma pravilno trdil, da je Bismark glede večine vprašanj imel drugačno politiko kakor njegovi nasledniki. Karolyi upa v našo zmago, toda naši vojaki bodo zmagali navzlic nemški in naši diplomaciji. Tudi po vojski bomo čutili, da so po krivdi naše diplomacije deveti del sveta naši nasprotniki. Karolyi je proti Bettlenovi aneksijski politiki, ki hoče Rumunijo in Srbijo za Ogrsko. Zavrača tudi vsako zatiranje narodnosti. Zahteva obvezno brezplačno ljudsko šolo in razširjenje volivne pravice.

V zbornici magnatov je grof Hadik nastopil proti Tiszovemu naziranju o volivni pravici. Predlaga, da naj vsi, ki so se borili na fronti in so si priborili Karol križec za čete, dobijo aktivno volivno pravico do smrti.

Grof Tisza ugovarja, češ, da socialna politika ne obstoji v dalekosežni volivni pravici, ki ne bi služila ljudstvu, ampak demagogiji. Počakajmo, da se pokaže uspeh naše volivne reforme izpred vojne.

Zbornica zavrne Hadikov predlog. Vladi se toplo priporoči peticija poljedeljskega društva, da naj določi najvišje cene za kmetijskim obratom potreben material in blago. Nato se razpravlja o kmetijski produkciji, pravičnih cenah za žito, moko in industrijske izdelke.

Grof Szechenyi graja vlado, da ni ničesar storila, da je zemlja postala plen mednarodnega velekapitala. Zadnje čase je več veleposestev prešlo v nemadžarske roke in zaradi slabe valute imajo tuji kupci dobiček.

Ullmann zavrača napade proti ogrskim finančnim zavodom, ki so dvignili industrijo. Za boljšo produkcijo je potrebno ne samo kmetijsko, ampak tudi trgovsko znanje.

Ogrski politiki pri cesarju.

Budimpešta, 21. marca. Danes je kralj v svojem stanu sprejel grofa Apponyja, barona Daniela, Aleksandra Erdelyja, grofa Karolyja, barona Taliaka, grofa Zichyja sprejme v bližnjih dneh.

Koncentracije ne bo.

Budimpešta 20. marca. (K. u.) Ogrski brzojavni urad poroča: Časnikarske vesti o sestavi koncentracijske vlade so popolnoma neutemeljene.

Bolečine v udih odstranjajo vribavanja s Fellerjevim bol lajšajočim rastlinskim esencnim fluidom z znamko »Elsa-fluid«. Isti prodre skozi kožo, prežene bol povzročujoče, prehladne strupe, ker oživlja bolečine. Predvojne cene. 12 steklenic tega zdravniško priporočenega domačega sredstva pošlje franco za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, trg Elsa št. 134, Hrvatsko. — To izborno sredstvo se ne more z ničemer nadomestiti in bi ga torej ne smelo manjkati v nobeni hiši. Tudi Fellerjevo milo »odvajalno« Elsa-kroglice 6 škatlic za 4 K 40 vin. so dobre. (eb)

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštne priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Iz kož domačih zajcev pripravljeno usnje za čevlje in rokavice je razstavljeno v izložbi »Katol. Bukvarne«, obrnjeni proti stolni cerkvi. V kratkem se razstavijo tudi razna oblačila iz zajčje kože. Neumorno delavni stotnik avditor dr. Voszka, ki je istočasno vodja vojaške zajčarne pod Rožnikom, je oskrbel to izložbo, da pokaže, kako gospodarsko korist nudi prav urejena zajčjereja, ne le glede preskrbe z mesom, temveč tudi glede uporabe zajčjih kož, če se ž njimi pravilno ravna. Stotnik dr. Voszko navodilo o porabi zajčjih kož, ki se oddaja rejcem brezplačno

v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, navaja nekaj trdk, ki strojijo tudi med vojsko zajčje kože za kožuhovino ali za usnje. Po vojski bodo pa imeli rejci zajcev priliko dati kožo strojit tudi domačemu podjetju in sicer gosp. Josipu Demšarju, Češnjice 36, p. Železniki, Gorenjsko. Ta naslov naj si vsak zajčerejec zapomni, da bo vedel, na koga se ima po vojski tozadevno obrniti. Dokler pa traja vojska, sme g. Demšar strojiti samo za vojaške namene in ne sme sprejemati zasebnih naročil.

Volički za uprego se bodo oddajali v petek dne 23. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani. Cesta v mestni log št. 15. (Pristava Deželnega mesta za dobavo klavne živine v Ljubljani.) Deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1. 688

Dolenjske novice
Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu
vsi dolenjski rojaki, četudi živite izven Dolenjskega po vsem Slovenskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone. — 604

Naprodaj sta

2 KONJA

(kobilica in tri leta star konj) ter

5 prašičev-mjadičev

Poizve se na Poljanski cesti 55 v Ljubljani. 695

Učenec

za kamnoseško obrt, ki je dopolnil 13 let, se sprejme takoj v pouk v delavnici Feliksa Tomana v Ljubljani, Resljeva cesta 30, kjer ima vso prehrano in oskrbo v hiši. 692

Sprejme se takoj v trgovino

DEKLICA

poštenih starišev. Kje — pove uprava lista pod št. 693.

Išče se

dekla

ali delavka za vrtno delo. Natančneje se poizve v trgovini pri g. An. Bačec, vrtnar, Pod Trančbo 2, Ljubljana. 694

Kupi se blagajna pisalni stroj

(Smith Bros. Remington ali Underwood) Ponudbe pod šifro »T. D.« na upravo lista. 654

Henrik Weisz

Nagysaló (Kom. Bars)

Ustan. 1910.

zakon. protokol

40.—, K 45.—, in K 50.

K 55. Par čevljev za strapac (bakenci) K

50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za

gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60.

Cevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje

cene. 1 škatlica kreme za čevlje K 1.—

dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključeno. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni moglo postreči. Par damskih čevljev K 35.—, K 40.—, K 45.—, in K 50. Par čevljev za strapac (bakenci) K 50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Cevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 1 škatlica kreme za čevlje K 1.—

Za tekmo idealno prejahani prvovrstni polkrvni

jahalni konj

z brezhibnim španskim tekom se proda. Več se izve na Dunajski cesti 66. 681

KUHARICA

dobro izurjena, išče službe, najraje v kakem župnišču, v starosti 31-ih let. Kje, to pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 632

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino trvdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Kostanjev les

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje

Vinko Uabič, veletržec, Zalec, Južnoštajersko.

Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok dobave naj se vpošljejo!

Točno plačilo. — Kulantno poslovanje!

Kupujem tudi mehak, bukov, hrastov les, okrogel in žagan.

V manufakturni trgovini v mestu išče mesta 14letni

učenec

ki se je pol leta že učil te stroke. Vešč je obeh deželnih jezikov. Prijazne ponudbe na naslov: Marija Rožanec, Begunje pri Cerknici.

Glasovirje, pianine harmonije in orhestrijone

S. Kmetetz Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. 124

Iščem

kuharico

za restavracijo na deželo. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 869.

Orehov les

v hlodih

Kostanjev les

v polenih in hlodih

2407

kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Modni salon.

o zalogi

novi žalni klobuki.

Cenjenim damam priporočam svojo zalogo

najnovejših klobukov.

Odpri tudi v opoldanskih urah.

Cene priznane nizke.

Rozi Fabčič

Rimska cesta št. 6

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen. 136

Adolf Klausner, Baden pri Dunaju, Wellburgstrasse 49.

„SEP“

594

je sedaj najboljša pralno in čistilno sredstvo, ki ima čudovito snažilno moč. Celo najbolj umazano perilo, najbolj mastni predmeti se snažijo brez truda in temeljito s »SEP«-perilnim praškom. Izredno majhna poraba. Porabno navodilo na vsakem zavojčku, vsebujočem 1/2 kg. Cena za 1 kg za razprodajalce K 1'50 iz Badna.

Gospodinja mnogo prihrani

ako si sama pravi nadomestek jedilnega olja iz

Morskega Caraghee-mahu

ki na raznih solatah po vkusu popolnoma nadomešča najfinejšo namizno olje in je zdravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne masčobe. Zavitek mahu najfineše vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1'30, po pošti poslan K 1'50, rekomandirana pošiljatev velja 25 vinarjev več. Navodilo za pripravo, ki je popolnoma priprava in brez stroškov, je priloženo vsakemu zavitku. Za poskušnjo pošiljam tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se pa priporoča več zavitkov zajedno naročiti, da se prihrani nekaj poštne. Prodaja M. Špenko Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Poštna naročila in denarne pošiljke naj se pošiljajo na naslov

Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.